

پیک بین الملل

شماره ۱۱ و ۱۲ - بهار و تابستان ۱۳۹۸

نشریه داخلی مدیریت همکاری های علمی بین المللی دانشگاه فرهنگیان

درباره "پیک بین الملل"

«پیک بین الملل» نشریه مدیریت همکاری‌های علمی بین‌المللی دانشگاه فرهنگیان است که قصد دارد در کنار انعکاس فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه فرهنگیان به پایش و پویای جهانی حوزه تربیت معلم بپردازد. با توجه به این هدف، پیک دارای دو بخش اصلی تحت عنوان «پایش جهانی» و «پویای جهانی» است. پایش معطوف به رصد نوآوری‌های تربیت معلم در جهان، انجمن‌ها، شبکه‌ها و سازمان‌های فعال در حوزه تربیت معلم و نیز گفتمان بین‌المللی‌سازی دانشگاه است و پایش به انعکاس خبرها و فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه فرهنگیان اختصاص دارد.

آنچه در این شماره می‌خوانید:

- بخشی از ماموریت‌های دانشگاه در قرن ۲۱
- گزارش سفر هیأت اعزامی به کشور فنلاند
- اراده تغییر؛ برخی یافته‌های سفر کوتاه فنلاند در قالب نظام پیشنهادات برای دانشگاه فرهنگیان
- بررسی ساختارهای نظام تربیت معلم کشور فنلاند
- گزارش سفیران اعزامی دانشگاه فرهنگیان به کشور فنلاند ۱۰ تا ۱۶ مارس ۲۰۱۹

در خواست همکاری با پیک بین الملل

از کلیه اعضای محترم هیئت علمی، دانشجو معلمان و کارکنان دانشگاه فرهنگیان در خواست می‌شود تا مطالب مرتبط با حوزه بین‌الملل خود را جهت درج در پیک بین‌الملل به آدرس زیر ارسال نمایند.

International@cfu.ac.ir

همکاران این شماره

دکتر خسرو نظری
(مدیر همکاری‌های علمی بین‌المللی)

دکتر علی باقر طاهری نیا
(معاون پژوهش و فناوری)

دکتر محمد پاک سرشت
(عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان)

دکتر آیت کریمی باغملک
(عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان)

دکتر شراره سادات سرسرابی
(عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان)

پیشنهادهای

لطفاً پیشنهادهای خود درباره پیک بین‌الملل و فعالیت‌های حوزه بین‌المللی دانشگاه را به آدرس International@cfu.ac.ir

دانشگاه فرهنگیان را مسئولین جدی بگیرند؛ دانشگاه فرهنگیان را که تولیدکننده‌ی معلم است جدی بگیرند؛ هر چه می‌توانید برای این سرمایه‌گذاری کنند؛ به یک لحاظ، اهمیت این دانشگاه از همه‌ی دانشگاه‌های دیگر بیشتر است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی
دیدار فرهنگیان و دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان

۱۳۹۶/۰۲/۱۷

معلمین بزرگترین مسئولیت فرهنگی و اجتماعی را نسبت به نسل جوان و سازندگان آینده کشور بر عهده دارند، معلم پایه اساسی تعلیم و تربیت و توسعه کشور است و هر مقدار که در نظام آموزش و پرورش سرمایه‌گذاری شود زیان نخواهیم کرد.

دکتر روحانی رئیس جمهور محترم

و رئیس هیات امنای دانشگاه فرهنگیان

مراسم گرامیداشت مقام معلم ۱۳۹۵/۰۲/۱۵

بخشی از ماموریت‌های دانشگاه در قرن ۲۱

◀ دکتر خسرو نظری

مدیر همکاری‌های علمی-بین‌المللی دانشگاه

آموزشی و پژوهشی باشد که پیش نیاز شناخت عمیق و درک متقابل فرهنگ‌ها، همکاری‌ها و تعاملات محسوب می‌شود. در این شرایط دانشگاه‌ها، نه تنها باید به ایجاد فرصت‌های لازم برای رشد توانایی‌های فردی، مهارت‌های زندگی و فرهنگ‌های بومی همت گمارند، بلکه لازم است به افزایش توانایی‌های شهروندی در تراز جهانی بیندیشند و بکوشند زمینه‌های ایجاد این فرصت‌ها را برای همگان فراهم آورند. از این دست برنامه‌ها که با حمایت و پشتیبانی اتحادیه اروپا و پیگیری مدیریت بین‌الملل دانشگاه انجام شد، اعزام هیأتی با ترکیب مسئولان و اعضای هیئت علمی به کشور فنلاند، دانشگاه جمک، بود. مرور یادداشت‌ها، خاطرات و ویدئوهای تیم اعزامی که با استقبال اساتید و کارکنان دانشگاه فرهنگیان کشور همراه بود، نشان می‌دهد که هر کشور به اقتضا و همت دانشگاهیان خود اسناد، برنامه و طرح‌های علمی درخور تأملی با دو وجه ملی و بین‌المللی در دهه‌ی اخیر برای تأمین نیازهای دانشگاهیان پیش‌بینی کرده است که برای هر دو طرف فارغ از تبلیغات شبکه‌های جهانی آموزش مبنی بر توسعه یافتگی و پیشرو بودن دانشگاه میزبان قابل استفاده بوده است و ضرورت توجه به گسست بین دانشگاهی را با رویکرد تعامل و احترام به فرهنگ‌ها و تجربیات ملی دوچندان می‌کند.

شدن همراه با توسعه فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات، رویکردها و ابزارهای قدرتمندی را برای ایجاد شبکه‌های جهانی آموزشی و پژوهشی ایجاد کرده است. ارتباط دوسویه و فعال بین دانشگاه‌های ملی و بین‌المللی باعث شده است تا تعاطی اندیشه‌های دانشگاهی و تبادل تجربیات با اقتضای فرهنگ بومی تسهیل و انتقال یابد. از ابعاد دیگر پذیرش این تحولات رشد مشروعیت علمی دولت‌ها، عدالت در دستیابی به تعلیم و تربیت کیفی، تربیت نیروی انسانی باکیفیت، کم شدن هزینه‌های آموزش باوجود دستیابی سریع به دانش و مهارت‌های روز، کمرنگ شدن تفاوت‌های فرهنگی و انس و الفت میان انسان‌ها با وجود حجم انبوهی از تفاوت در پیشینه‌های فرهنگی و اجتماعی را می‌توان بیان کرد. ورود به قرن ۲۱ با راهبرد انفجار دانش به مدد ظهور فن‌آوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی جدید، پیوندها و مناسبات انسانی را نیز فراتر از ارتباطات دولت - ملت‌ها شکل داده است که زیربنای آن سیاست دستیابی به جامعه دانش محور با تکیه بر کارایی و اثربخشی دانشگاه به عنوان اردوگاه علم، است.

با توجه به ضرورت‌های بیان شده، هر تلاشی که مسیر تفاهم، شناخت، گفتگو و تعامل ملت‌ها را هموار سازد، فعالیتی مغتنم شمرده می‌شود؛ به ویژه اگر آغاز این جریان، مضامین علمی،

تحولات آموزش عالی نشان می‌دهد که دانشگاه همواره نهادی پویا، و متغیر بوده و همگام با تحول در ساختارهای اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی و معرفتی جامعه تغییر کرده است. پاسخگویی به نیازهای جاری و آینده جامعه و توجه به ضرورت‌های عصری و نسلی نیز ابعاد و وجوه متنوع و متفاوتی بر تعاریف، ابعاد و ماموریت‌های دانشگاه در جهان امروز افزوده است. از طرفی تولید و انتقال دانش به عنوان کارکرد و موتور محرکه دانشگاه چنانچه در سطح نازل ارائه خدمات عمومی در سطح ملی و محلی باقی بماند، نمی‌تواند پیوند عمیق و وثیق خود را با تحولات حوزه دانش منطبق بر رسالت و ماموریت نهادی دانشگاه در سطح جهانی که ضامن حیات و بقا آن است، گره بزند. لذا از منظر تحول، آنچه وجه این عامل را در عصر حاضر در مقایسه با گذشته در بستر آموزش عالی متمایز می‌کند این نکته ظریف و قابل تأمل است که تداوم حیات دانشگاه نه تنها متکی به دانش ملی و بومی است، بلکه به دانش جهانی وابسته است. از این حیث دانشگاه امروز ناگزیر باید عهده دار ایفا و اجرای دو نقش محلی و جهانی باشد. از این حیث گرایش کشورها به استقبال از فرایند جهانی سازی با هدف جهانی

گزارش سفر هیأت اعزامی به کشور فنلاند

دکتر علی باقر طاهری نیا - معاون پژوهش و فناوری دانشگاه فرهنگیان

آقای دکتر کریمی درباره موضوع سبک زندگی، و سرکار خانم دکتر شراره سادات سرسرابی در مورد موضوع تربیت معلم و کارورزی تمرکز نمودند.

جدول برنامه ها:

دوره کارگاهی دانشگاه جامک براساس یک برنامه فشرده و دقیق برگزار شد. رعایت زمان بندی و اجرای دقیق برنامه پیش بینی شده برای هیات اعزامی خیلی جلب توجه می کرد که نشان دهنده تجربه بالای برگزارکنندگان در اجرای چنین برنامه های بین المللی است.

میزبان هیأت ایرانی انتخاب شده بود. یکی از امتیازات این سفر این بود که کلیه هزینه های سفر اعم از بلیط رفت و برگشت، هزینه اقامت، هزینه غذا بر عهده دانشگاه میزبان بود.

به منظور رصد دقیق و جامع محتوای مورد نظر، میان اعضای گروه تقسیم کار صورت گرفت تا هر کدام مشخصاً در پی جمع آوری اطلاعات و تجربیات یک حوزه مشخص باشند. بنابراین، میان اعضای تیم تقسیم کار میان اعضا انجام گرفت. جناب آقای دکتر پاکسرشت مامور رصد موضوع سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و فرهنگی و دانشجویی؛ جناب

در راستای تقویت همکاری های علمی بین المللی دانشگاه فرهنگیان و حضور فعالانه همکاران در فعالیت های تمهید شده اداره کل امور بین الملل دانشگاه در چارچوب طرح همکاری های بین الملل، هیاتی از دانشگاه متشکل از آقایان دکتر آیت اله کریمی، دکتر محمد پاکسرشت، دکتر علی باقر طاهری نیا و خانم دکتر شراره سادات سرسرابی جهت شرکت در دوره کارگاهی دانشگاه جامک به کشور فنلاند در اسفند ماه ۱۳۹۷ اعزام شد. پیشتر، بر اساس طرح اراسموس وابسته به اتحادیه اروپا کشور فنلاند به عنوان

PROGRAM 11-15.3.2019 VISIT TO JAMK University of Applied Sciences

JAMK.UI

Monday 11.3.2019	Tuesday 12.3.2019	Wednesday 13.3.2019	Thursday 14.3.2019	Friday 15.3.2019
Location: KIELO Innova 1 – building, Piippukatu 11, 12th floor negotiation room Kulmaneukkari 10:00 -12:00 Welcome to JAMK University of Applied Sciences and School of Professional teacher education! Ms Milla-Maarit Salo, Education planner & International coordinator, Mrs Hannele Torvinen, R&D manager and Mrs Sanna-Leena Piironen, International coordinator, Erasmus Global 12:00 -13:00 lunch/coffee break Location: Innova 1 –building, Piippukatu 11, 12 th floor, Director Pekka Risku's office 13:00 -14:30 Welcome to the School of Professional Teacher Education! Introducing Finnish education system and the concept of Lifelong learning Mr Pekka Risku, director, Teacher Education College pekka.risku@jamk.fi 14.30 -15.00 Summarizing the day and looking at the weeks programme	Location: KIELO Innova 1 – building, Piippukatu 11, 12th floor negotiation room, Kulmaneukkari 10:00-12:00 Student's perspective: Studying in the International Professional Teacher Education for Digital Era program Joanneke Reudler Talsma, PhD (ecology), teacher student Tuulia.kiilavuori@jamk.fi 12:00 -13:00 lunch/coffee break Location: Dynamo-building, Piippukatu 2, classroom D311 (3 rd floor) 13.00 - 14.30 A Finnish lesson, a sneak peek to Finnish language teaching Senior lecturer Mrs Anu Mustonen 15.00 -16:00 A guided visit to the Language Centre of JAMK University of Applied Sciences Mrs Pirkko Pollari, Manager Language Centre JAMK UAS pirkko.pollari@jamk.fi	Location: JAMK main Campus, Rajakatu, 1st floor, R35BP05 09:00 –12:00 International Professional Teacher Education for Digital Era programme, participating to a hybrid session Mr Mikael Viitasaari, Senior lecturer & Ms Tuulia Kiilavuori, Senior lecturer, tuulia.kiilavuori@jamk.fi 09.15-12:00 Rethinking assessment Mr Harri Keurulainen, Principle Lecturer harri.keurulainen@jamk.fi 12:00 -12:45 lunch/coffee break at Location: Rajakatu Campus, JAMK, Rajakatu, 11st floor, R35BP05 12.45 - 14.00 the hybrid session continues with a discussion on assessment in various contexts 14.00-15.30 Introduction to Rajakatu e-learning environments E-learning designer Ms Hanna Laakso, hanna.laakso@jamk.fi +358406883191 Welcome dinner 18.00-19.00 Restaurant Frans & Sandra Hannikaiskatu 35, 40100	Location: KIELO Innova 1 – building, Piippukatu 11, 13th floor Atte -room 09.00 - 11.30 Learning and digitalization by Mr Markku Rissanen, Senior Lecturer markku.rissanen@jamk.fi +358503410279 12:00 -13:00 lunch/coffee break 13:00- 16:00 location to be confirmed! Preparing and making of video lectures from chosen topics together with e-learning designer Ms Hanna Laakso	Location: KIELO Innova 1 –building, Piippukatu 11,12th floor, negotiation room Kulmaneukkari and Rajakatu Campus, Rajakatu 35 09.00 -10:00 The Further Education programs in School of Professional Teacher Education and a sneak peek to Educational Leadership Head of department Teacher Education, Mr Jari Kalavainen jari.kalavainen@jamk.fi 11.00 -13.45 shadowing a lecture of Mr Jason Stevens from JAMK language centre at Rajakatu campus, classroom F305 13:00 -14:00 lunch/coffee break 14.00 -15.00 Rajakatu campus, lobby area Reflections and conclusions, summarizing the week and the experiences Ms Milla-Maarit Salo, Education planner/ International coordinator milla-maarit.salo@jamk.fi

می شود. گفته می شود پس از دوره جنگ و تهدیدهای اقتصادی دو برند "آموزشی" و "توکیا" موجب نجات اقتصاد فنلاند شد که خود اهمیت جایگاه آموزش در فرهنگ و نظام حاکم بر کشور فنلاند است.

گزاره مبنایی:

نظام آموزشی رسمی فنلاند در مرحله اساسی نخست دوره آموزشی اجباری ۱۰ ساله که از آن به عنوان آموزش پایه یاد می شود و دانش آموزان یکی از مسیرهای تحصیلات آکادمیک یا تحصیلات مهارت را انتخاب می کنند. نمودار زیر بیانگر مراحل و مسیرهای تحصیل در کشور فنلاند است. به نظر می رسد اهمیت و جایگاه تحصیل در مسیر مهارت محوری برخلاف کشور ما کم رنگ تر از تحصیل در دانشگاه نیست.

خاصی پیگیری نموده اند. من از این موضوع به عنوان گزاره تحول آفرین یاد کرده ام.

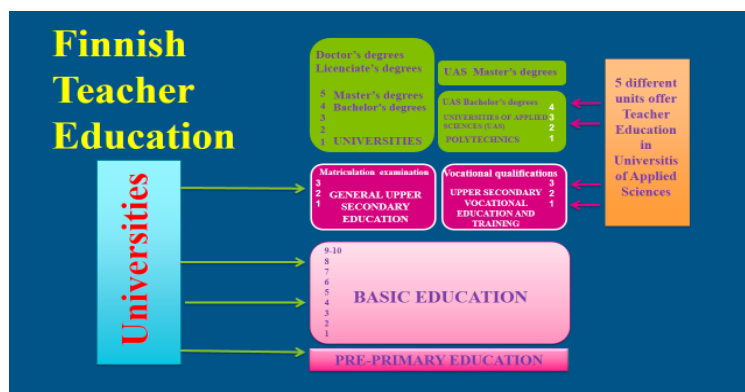
گزاره تحول آفرین: ثبات برنامه به جای ثبات مدیریت

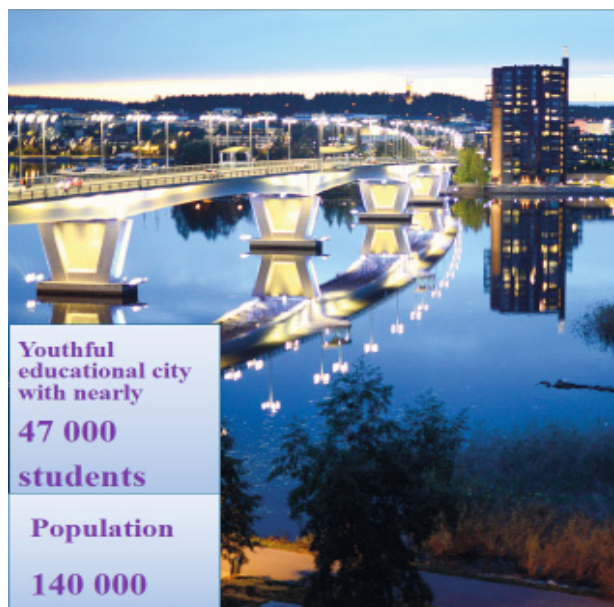
در گزارش های مختلف از فنلاند به عنوان یک کشور برتر و پیشرو در حوزه آموزش یاد می کنند. آنچه به ذهن متبادر می شود این نکته است که منظور از آموزش در این رتبه بندی منحصرراً آموزش رسمی و مدرسه ای و دانشگاهی است درحالی که براساس تجربه میدانی و گفتگو با کارشناسان و رفتار و اسناد چنین به نظر می رسد که آموزش در فنلاند به عنوان کلید توسعه شامل آموزش بدو استخدام، آموزش شهروندی، آموزش مهارت ها، آموزش کلاسیک، آموزش خانواده، آموزش رسانه ای، و... می شود بدین ترتیب آموزش شرط لازم و پیش شرط هر نوع اقدام یا عملیات و کشش تلقی

اما با وجود مزایای فوق الذکر اجرای برنامه ها گاهی از نظر محتوا رضایت بخش نبود. زیرا که انتظارات و پیش بینی اعضای گروه با محتوای برنامه پیش بینی شده، مطابقت زیادی نداشت. درحالی که گروه بیشتر در پی دریافت تجارب و پاسخ برای پرسش های خاص خود بود میزبان صرفاً به دنبال اجرای برنامه خود بود. به همین خاطر اعضای هیأت اعزامی بر خلاف انتظار حتی فرصت حضور در مدارس را هم پیدا نکردند. نکته ای قابل تأمل و تحسین کشور فنلاند این است که در زمانی که بسیاری از کشورها دغدغه ثبات مدیریت دارند و بی ثباتی مدیریت را مخل تحقق برنامه ها تلقی می کنند در این کشور آنچه اصالت دارد برنامه است و ثبات برنامه بسیار مهم تر از ثبات مدیریت است. این امر تا آنجا مهم و بنیادی است که یک برنامه را ۲۰ دولت و ۳۰ وزیر با دقت و وسواس

Finland Leads the Way

The happiest country in the world Sustainable Development Solutions Network, World Happiness Report 2018	Finland has the second most human capital in the world World Economic Forum, Human Capital Index 2017	Quality of higher education is the third best in the world. World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2017-2018
The safest country in the world World Economic Forum, The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017	The strongest digital knowledge capital in Europe European Commission, The Digital Economy and Society Index 2017	The air in Finland is the cleanest in the world Finnish Meteorological Institute, Finland tops WHO air quality statistics

Jyväskylä – One of Finland's Fastest Growing Cities

Located in Central Finland, surrounded by numerous beautiful lakes and scenic nature.

Four beautiful seasons ranging from warm green summers to crisp white winters.

Finland and Jyväskylä are safe places to study and live in.

One of Finland's most popular cities, particularly among families with young children.

City of students: every 3rd person that you pass by is a student.

jamk.fi

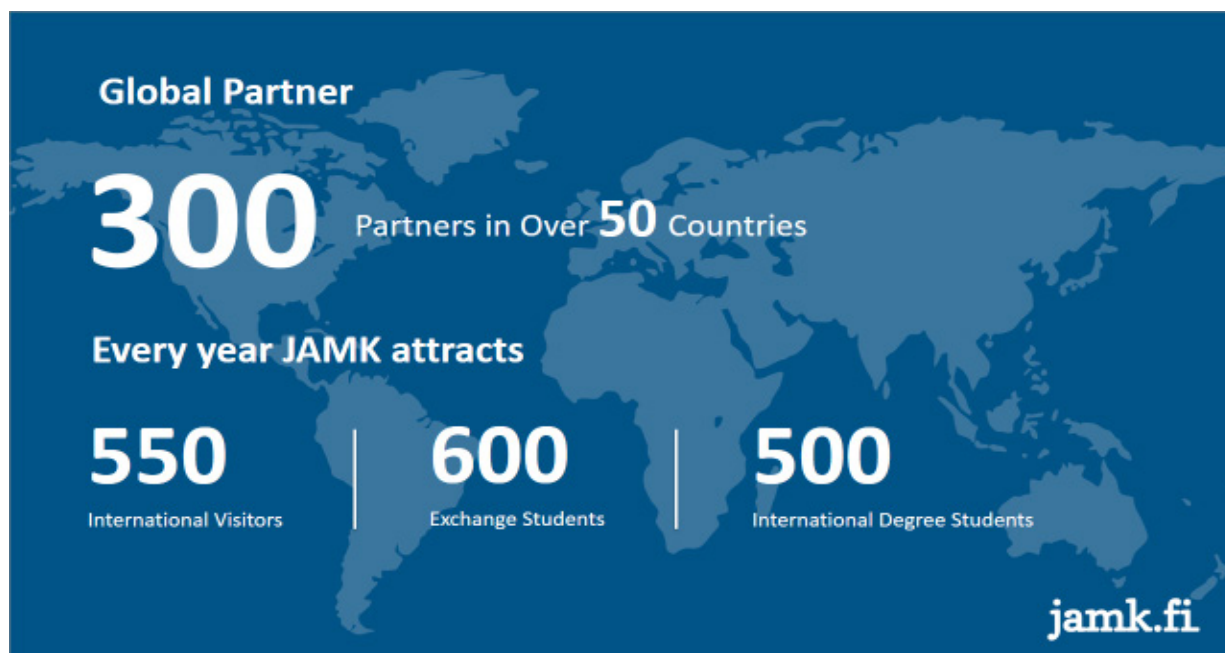
Youthful educational city with nearly
47 000 students

Population
140 000

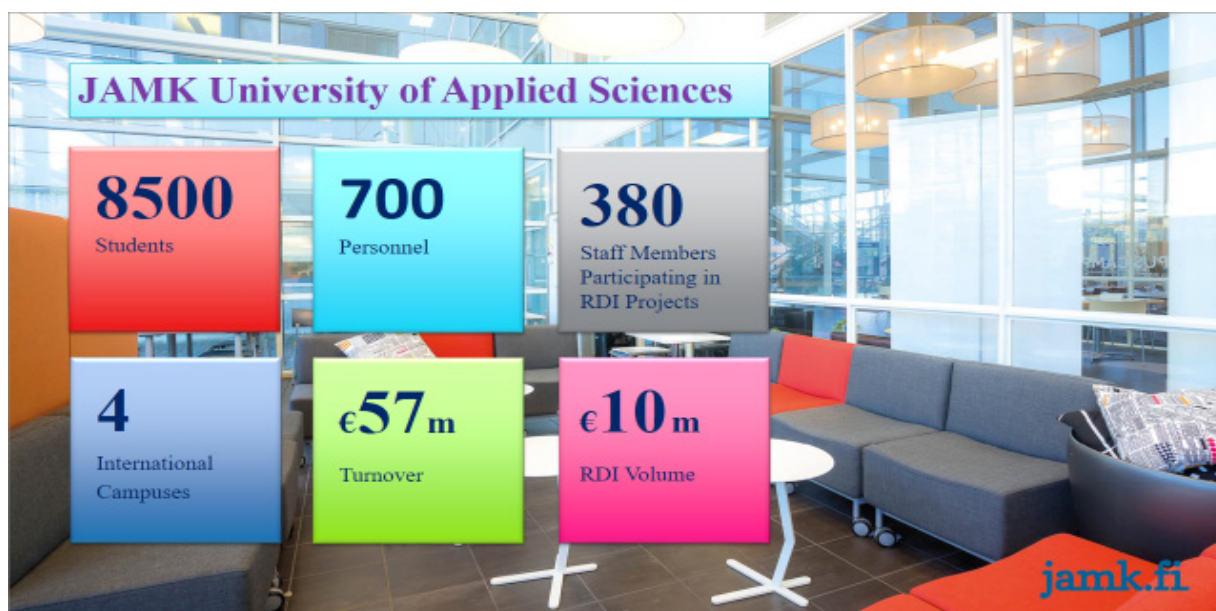
کشور فنلاند خدمات آموزشی خود را به ۳۰۰ مشتری از ۵۰ کشور می فروشد. خدمات آموزشی سالانه به این افراد ارائه می شود:

- ۵۰۰ دانشجوی خارجی
- ۶۰۰ دانشجوی مبادله ای
- ۵۵۰ بازدیدکننده خارجی

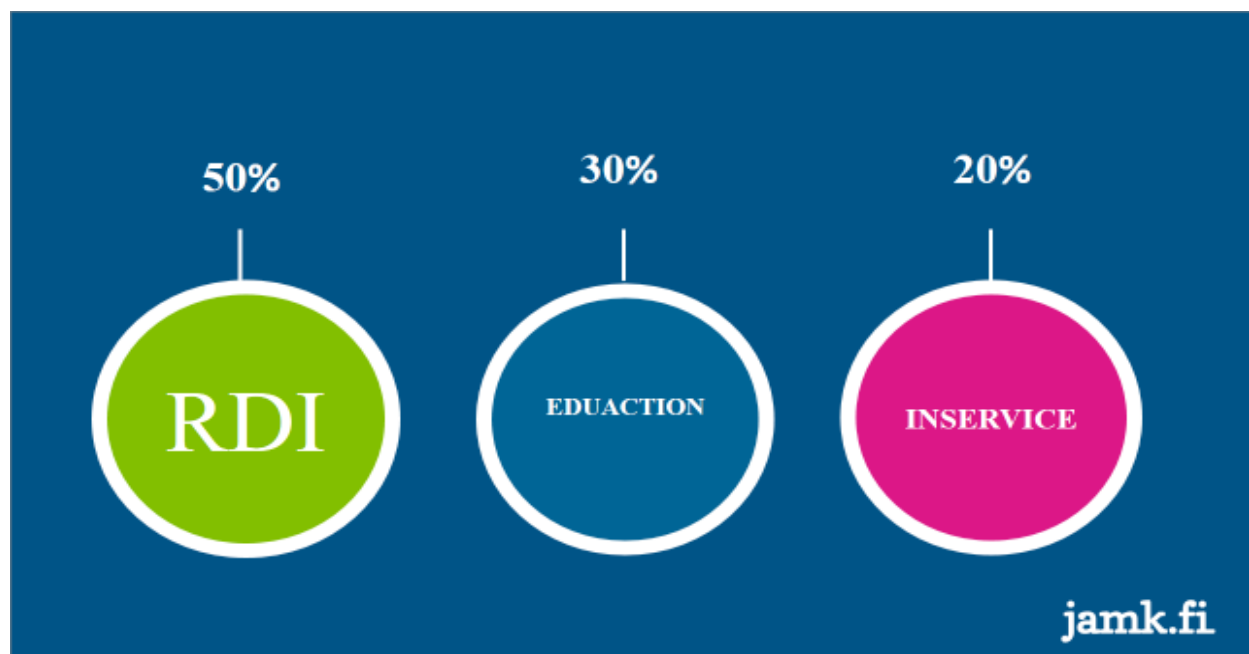
وضعیت دانشگاه جامک براساس آمار در اسلاید بعدی منعکس شده است. براساس این گزارش در دانشگاه جامک ۸۵۰۰ دانشجو، ۷۰۰ پرسنل مشغول به تحصیل و کار هستند. گردش مالی دانشگاه جامک ۵۷ میلیون یورو می‌باشد که سهم هر یک از بخش‌های خدمات، آموزش و تحقیقات در تأمین مالی مشخص شده است.

پارادایم‌های دهه‌های اخیر در نظام آموزشی و سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور فنلاند گویای آن است که آن‌ها تا سال ۱۹۹۰ بر روی تولید گزارش‌های تحقیقاتی تأکید داشتند و از آن پس تا سال ۲۰۰۰ به تولید مقاله و از سال ۲۰۱۰ به این سو بر ترویج گفت‌وگو، پژوهش و همگانی نمودن پژوهش تأکید نموده‌اند.

دانشگاه جامک به صورت خودگردان اداره می شود. منابع درآمدی این دانشگاه شامل سه حرفه فروش خدمات، ارائه خدمات آموزشی و تحقیقات است. در نمودار زیر سهم هر یک از این مفاهیم سه گانه مشخص شده است.

در ضمن گزارش مدیران و مدرسان کارگاه نظرها را جلب کرد. این در اسلاید اهمیت یادگیری زبان را به خوبی منعکس می کند. نخست اینکه هر زبان دری است به یک افق تازه و دیگر اینکه زبان به منزله یک ابزار در خدمت اندیشه و افکار انسانی است.

WHY LEARN FINNISH (OR ANY OTHER LANGUAGE)?

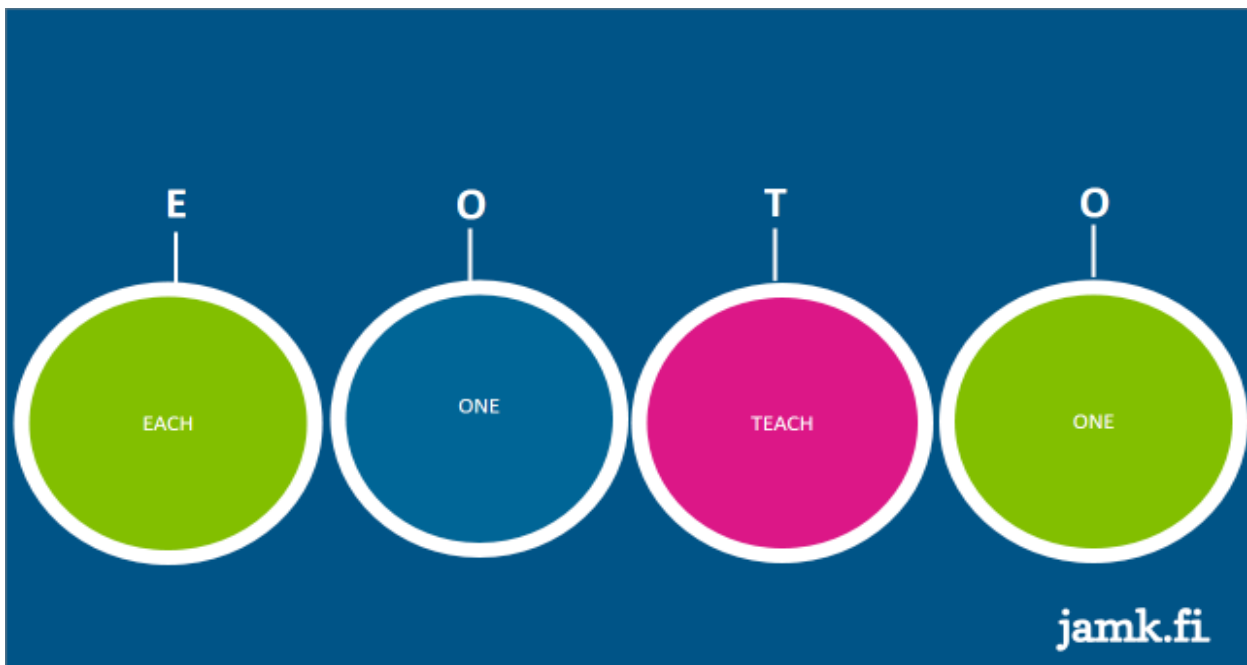

Language is a tool

jamk.fi

مهمترین شعار و مثل فنلاندی‌ها در حوزه آموزش که بیانگر ضرورت همگانی‌شدن آن است این مثل است که «هر کس یک معلم است».

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

آنچه در پایان به عنوان عصاره سخن و ماحصل این گزارش می‌تواند بر آن تأکید نماید اینکه فنلاندی‌ها گزیده‌گو و پایبند به گفته‌های فرد هستند. این امر تا آنجا جلوه می‌کند که با الهام از همین مثل اخیر بسیاری رفتارهای آموزشی از خود برتری می‌دهند. سیاست‌های بالادستی آن‌ها باور درونی‌شان می‌شود و به صورت درون‌زا خود را مقید و مستلزم به اجرای آن می‌دانند.

اراده تغییر

برخی یافته‌های سفر کوتاه فنلاند در قالب نظام پیشنهادات برای دانشگاه فرهنگیان

دکتر محمد پاک سرشت
عضو هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان

□ درآمدی تحلیلی و مختصر بر یافته‌های سفر کوتاه فنلاند

یکی از رموز آفرینش که شرط تسلط آدمی بر نظام خلقت می‌باشد، آگاهی و اعتقاد راسخ انسان به "سنت‌های الهی" و در واقع، قوانین حاکم بر جهان هستی است؛ هرچند این قوانین، رنگ، نژاد، ملیت، مذهب و ... نمی‌شناسد، اما هر فرد و گروهی که با علم به این سنت‌ها طی طریق کند، قطعاً پیروز میدان خواهد بود.

سنت الهی "اراده تغییر" هم یکی از قوانین بی بدیل و رسوم الهی بر سر راه ما انسان‌هاست که مستند آن آیه شریفه **إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ**^۱ می‌باشد.

فنلاند پس از دوره استعمار، از این قاعده مستثنی نماند و در دوره استقلال و آزادی ۱۰۰ ساله اخیر خویش، تغییر در آموزش و پرورش، به ویژه تربیت معلم را اراده تغییر کرد و به آنچه می‌خواست، رسید؛ تا جایی که اکنون، سرآمدی و جراتش در تغییر نظام تعلیم و تربیت را به رخ جهانیان می‌کشد.

رمز توفیق فنلاندی‌ها در داشتن "اراده‌ای همراه با عمل" نهفته است؛ زیرا آنان با جدیت، به این ضرب المثل^۲ اعتقاد عملی دارند که "به عمل کار برآید؛ به سخن دانی نیست"^۳ و نکته جالب تر آن که این اعتقاد عملی را به نظام تربیت و تعلیم خویش کشانده و در آن متجلی ساخته‌اند؛ تا حدی که شعار فردی و اجتماعی‌شان این شده که هر فردی باید مربی و معلم دیگری باشد^۴.

به عبارت دیگر؛ در فنلاند این، نظام تربیت و تعلیم و کیان آن هستند که همیشه حرف اول را در کشور می‌زنند و بر این اساس، فرهنگ اجتماع را بنا می‌نهند؛ مربی و معلم، عملاً از چنان جایگاه والا و بالای مادی و معنوی برخوردارند که همواره در طراز اول جامعه قرار دارند تا آنجا که وزارتخانه‌ای را برای "آموزش و فرهنگ" تأسیس می‌کنند تا اجازه ندهند سلاقی شخصی افراد، گروه‌ها و

در حقیقت، سلاقی ناهلان و غیر متخصصان تعلیم و تربیت، بر آموزش و فرهنگ مردم و مملکت سایه افکند و در نتیجه، سرنوشت کشور که برگرفته از خروجی نظام تربیتی و وزارت آموزش و فرهنگ است، گرفتار تصمیمات خلق الساعه غیر کارشناسانه این و آن شود! در یک کلام، در فنلاند، عوام را راه و منفذی در مقوله آموزش و فرهنگ نیست و تنها، سیستم آموزشی و فرهنگی است که مسیر فعلی و بعدی نظام تربیت و تعلیم را تعیین می‌کند؛ هر مسؤول ارشد مملکتی تا نمایندگان مجلس؛ وزیر آموزش و فرهنگ تا مربی و معلم پیش دبستانی، خود را موظف به اجرا و اعمال سیاست‌های کلان آموزشی و فرهنگی همراه با آخرین یافته‌های علمی، تجربی و شیوه‌های انتقال مفاهیم و ارزشیابی از آموخته‌ها می‌داند؛ در ادامه، به توضیحی مختصر پیرامون این درآمد می‌پردازیم:

□ فنلاند (آموزش تا فرهنگ)

فنلاند؛ نشانی بر تحقق اراده تغییر و در واقع، الگو و درسی برای تغییر است؛ هر چند مردم این کشور بری از پیشینه استعماری (پیش از استقلالش در ۱۹۱۷ میلادی) و دیرینه نامطلوبش! می‌باشند، اما نشانی شده‌اند بر همانی که مربیان و معلمانش خواسته و می‌خواهند! فنلاند؛ بر اساس نیاز امروز و آینده نسل خویش، برای تربیت و تعلیم، نقشه راه می‌کشد تا از این طریق، طی فرایند آموزش، سر از فرهنگ برآرد و به همین خاطر، وزارتی را تحت عنوان "آموزش و فرهنگ"^۵ بنا می‌نهد تا متکفل مراحل گوناگون تربیت انسان، از دوران پیش دبستانی تا دکتری باشد و به دلیل اهمیت همخوانی، هماهنگی و یگانگی فرایند "تربیت" انسان، وظایف چهار وزارتخانه "آموزش و پرورش"؛ "علوم، تحقیقات و فناوری"؛ "فرهنگ و ارشاد اسلامی" و "ورزش و جوانان" را یک جا به انجام رساند.

۱. آیه شریفه ۱۱: سوره مبارکه رعد.
۲. سعدی علیه الرحمه؛ ۶۹۰ - ۶۰۶ هجری قمری.
۳. The work is speaking!
۴. Each one, Teach one!

فعالیت‌ها و ارتباطات دفتر همکاری‌های بین‌المللی دانشگاه از طریق پشتیبانی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه فرهنگیان

۱. ارتباط علمی بخش پژوهش‌های بین‌المللی معاونت پژوهشی با دفتر همکاری‌های بین‌الملل از طریق ارائه و دریافت گزارش‌های پژوهشی در تعامل دانشگاه فرهنگیان با مراکز تربیت معلم جهان.

۲. اعزام کمیته‌های پژوهشی؛ همچنین دعوت از آنها در تبادل و تعامل آموزشی، پژوهشی و فرهنگی میان مراکز تربیت معلم سراسر دنیا با دانشگاه فرهنگیان.

۳. عقد قرارداد پژوهش‌های آنلاین بعد از نیازسنجی و نظرسنجی پیرامون مسائل و مشکلات مبتلا به نظام تربیت معلم در کشور و تعامل پژوهشی در این خصوص با سایر مراکز تربیت معلم در جهان.

۴. راه‌اندازی فصلنامه مطالعات بین‌الملل پیرامون تربیت معلم جهت آگاهی و تبادل نظر استادان ایران و سایر کشورها در این خصوص.

۵. در فرآیند تربیت معلم شایسته است استادان ما در آموزش‌های مجازی آنلاین قرار گیرند، اما فرزندانمان در دوره‌های کارشناسی پیوسته از مزایای آموزش و پرورش رو در رو، بهره ببرند.

□ برگه‌ای از خاطرات سفر ۵ روزه به فنلاند

امروز پنجشنبه ۱۴ مارس ۲۰۱۹ برابر با ۲۳ اسفند ۱۳۹۷ و ۷ رجب‌المرجب ۱۴۴۰، استاد پیشکسوتی بالغ بر ۷۰ ساله را دیدم که می‌گفت: فقط چهل سال است تدریس

تدریس فنلاندی دیگر^۷ را سرلوحه کار خویش قرار داده‌اند و در وزارت آموزش و فرهنگ کشورشان، جایگاهی والا و بس وسیع را برای تأسیس، توسعه و به‌روآوری و کارآمدی مراکز حرفه‌ای تربیت معلم^۸ را بنا نهاده‌اند.

□ مسؤولان تربیت و آموزش فنلاند،

آموزش را وسیله‌ای برای ساختن فرهنگ جامعه قرار داده‌اند و اجازه نمی‌دهند فرهنگ عامیانه، آموزش جامعه را پایه و بنا نهد؛ لذا فنلاند، از عوام‌گرایی رهاست و بالتبع از تصمیمات خلق‌الساعه عوام‌گرایانه که بعضاً مخلوط با سلیقه این و آن می‌شود، کاملاً مبرا است؛

در فنلاند، مسیر و مبنای تربیت و آموزش را علم و مهم‌تر از آن، عمل و هماهنگی مسؤولان تعیین می‌کند، آن چنان که یکی از سیاست‌های آموزشی دهه ۹۰ ی فنلاند، گسترش هماهنگی میان دولت، آموزش، علوم و فرهنگ تعیین می‌شود.

□ کتاب درسی در فنلاند:

در فنلاند، کتاب درسی، بر اساس نیاز روز تدوین می‌شود و کلمه به کلمه آن به کار می‌آید؛ نه اینکه به امید استفاده روزی دیگر!! بی‌جهت، بر حجم کتاب افزوده شود و داشته‌ها و اطلاعات بی‌استفاده فراگیر، حجیم گردد.

□ نظام تربیتی فنلاند به

الف) نیازسنجی؛ ب) نظرسنجی؛ ج) آموزش و در واقع تربیت فنی، حرفه‌ای؛ د) مهارت علمی - کاربردی؛ ه) تجارت علمی، صنعتی بها می‌دهد.

□ برخی پیشنهادات و راهکارها جهت گسترش

□ شیوه آموزش و تربیت در فنلاند؛

در فنلاند، فرآیند آموزش و تربیت، از تعداد کم، سرمایه می‌گیرد تا پس از توقیق در تربیت، به تکثیر آن اقدام کند و آنگاه، با تجاری ساختن آموزش و تربیت، بیش و بیشتر از پیش، بهره برد؛

در فنلاند؛ در آغاز راه تربیت و تعلیم، هرگز از قِلّت عِدّه و عِدّه نمی‌هراسند و با همان اندک، به تربیت، آموزش و در نهایت ساختن فرهنگ جامعه خویش می‌پردازند.

□ تعهد حرفه‌ای مربیان و معلمان در فنلاند؛

تعهد حرفه‌ای مربیان و معلمان در فنلاند، امری بسیار مهم و مورد توجه است و سه بعد اساسی دارد:

الف) حرفه‌ای که ناظر بر مهارت‌های حرفه‌ای و کارآمدی مربی و معلم در انتقال مفاهیم و شیوه‌ها و فنون تدریس، ارزشیابی و سنجش از آموخته‌های فراگیران است. ب) آموزشی که ضرورت به روزآوری اطلاعات علمی و تسلط بر آخرین یافته‌های فناوری آموزشی را توسط مربی و معلم مورد اشاره قرار می‌دهد.

ج) اصلاحی که علاوه بر اشراف بر دو مورد پیشین، مربی و معلم را همواره، بر بازنگری و اصلاح مهارت‌ها و شیوه‌های پیش گفته در تعلیم و تربیت بر می‌انگیزاند؛ از همین جاست که هر چهار سال یک بار، نظام تربیت و تعلیم فنلاند، بر اساس نیازها، شیوه‌ها و مهارت‌های روزآمد آموزشی و فرهنگی، به روزرسانی می‌شود.

فنلاندی‌ها آن چنان برای اصلاح و به روز آوری و در واقع، مهم جلوه دادن و به قولی، در سبد خانوار قرار دادن تربیت و تعلیم؛ اهمیت آن و تحقق این مهم در تربیت فرزندان خویش، سرمایه گذاری می‌کنند که شعار "هر فنلاندی، در مقام

کاربرد یافته‌ها در ایران اسلامی

با استفاده از آیات، روایات، سیره امام راحل (ره) و کلام رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی)

□ نقشه راه ایران، تغییر و تحول برای تربیت انسان طراز جمهوری اسلامی

"چرا می‌خواهیم تحول ایجاد کنیم؟ دلیل ساده‌اش این است که نظام کنونی آموزش و پرورش ما توانایی لازم را برای تربیت نسل‌های گوناگون ما نشان نداده است! علت هم در درجه اول این است که این نظام و این تشکیلات، وارداتی است؛ برخاسته از نیازهای درونی ما نیست. این تحول باید بر اساس ایجاد یک الگوی مستقل ایرانی و برخاسته از معنویات و نیاز این کشور باشد؛ یعنی در واقع برخاسته از اسلام ناب، اسلام مورد اعتقاد ما باشد. هدف این الگوی جدید، این ترکیب و ساخت جدید برای آموزش و پرورش باید چه باشد؟ هدف، تربیت نیروی انسانی طراز جمهوری اسلامی است."^۱

□ معیارهای تربیت در این نقشه راه

"باید انسان‌های شریف، دانا، با استعدادهای جوشان، دارای ابتکار، دارای اخلاق نیک انسانی، دارای شجاعت، قوت‌خیزی، ورود در میدان‌های جدید، بدون هیچ‌گونه عقده‌ی خودکم‌بینی یا خودبرتربینی، انسان‌های دل‌داده‌ی به خدای متعال و متکی به قدرت الهی و دارای توکل کامل، انسان‌های صبور، انسان‌های بردبار و حلیم، انسان‌های خوشبین و انسان‌های امیدوار تربیت کنید."^۲

ضرورت توجه به برخورداری نظام تربیتی اسلام از آموزه‌های غنی قرآن و سنت

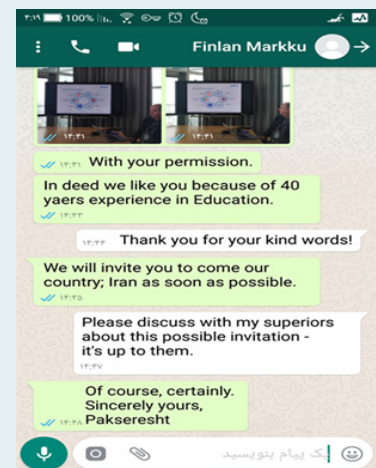
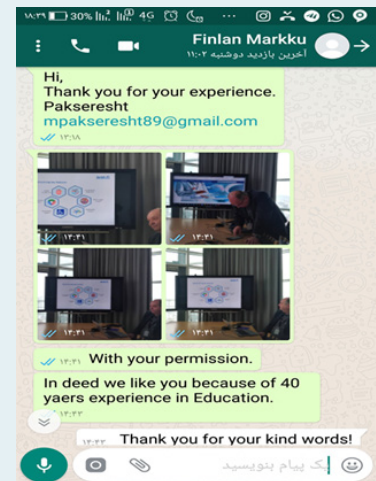
همراهی با مردم و نفوذ در دل آنان؛ سپس هدایت ایشان با زبان و درک آنان

□ برخی شیوه‌ها و روش‌های تربیت اعتقادی و مصادیق آن در زندگی معصومان (ع):

- شیوه تربیت اعتقادی حضرت ابراهیم علیه‌السلام در سوره مبارکه انعام
- ۷۴- و اذ قال ابرهیم لا بیه أزر أتتخذ أصناما آلهة إني أراك و قومك فی ضلال مبین
- ۷۵- و كذلك نری إبرهیم ملکوت السماوات و الارض و لیکون من الموقنین
- ۷۶- فلما جن علیه الیل رءا کوکبا قال هذا ربی فلما أفل قال لا أحب الآفلین
- ۷۷- فلما رءا القمر بازغا قال هذا ربی فلما أفل قال لئن لم یهدنی ربی لاکونن من القوم الضالین
- ۷۸- فلما رءا الشمس بازغة قال هذا ربی هذا أكبر فلما أفلت قال یقوم إنی بریء مما تشرکون
- ۷۹- إنی وجهت وجهی للذی فطر السماوات و الارض حنیفا و ما أنا من المشرکین

می‌کنم. چه زیبا و چه با علاقه، آخرین وسایل یادگیری را به نمایش می‌گذارد؛ اصلا حضورش در کلاس موجب نشاط و شادابی همگی ما شده است.

یادم آمد چرا برخی، طی این سال‌های اخیر، به حذف چنین گوه‌رانی در تربیت معلم ما می‌اندیشند؟! و دلم می‌سوخت که چرا با داشته‌های بی‌بدیلان، چنان ناسپاسی می‌کنیم؟!

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) در دیدار جمعی از معلمان سراسر کشور؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۹۰
۲. همان دیدار

بررسی ساختارهای نظام تربیت معلم کشور فنلاند

دکتر آیت کریمی - عضو هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان

مقدمه

یکی از کارکرد های مهم مطالعات تطبیقی بررسی ساختارهای نظام تربیت معلم کشورهای مختلف از طریق تبادل علمی و بومی سازی یافته های این گونه مطالعات است و انجام این گونه پژوهش ها در تربیت معلم می تواند کمک کند تا نوآوری های صورت گرفته در دنیا به نظام تربیت معلم کشورها منتقل شوند. بر این اساس این نوشته در صدد پاسخ گویی به سوالاتی در خصوص وضعیت سیاست گذاری اولیه تربیت معلم (اهداف)؛ محتوای برنامه درسی تربیت معلم (محتوا)؛ فرایند اجرایی تربیت معلم (فرایند)؛ نظارت و ارزیابی برنامه های تربیت معلم (بازخورد) و جایگاه اجتماعی و حرفه ای معلمان تربیت معلم در دو کشور ایران و فنلاند است.

□ سوال ۱: سیاست گذاری اولیه (اهداف) تربیت معلم در دو کشور ایران و فنلاند چگونه است؟

در این مقوله سیاست های آموزشی، ارزش ها در تربیت معلم، موقعیت و ساختار اجتماعی حرفه معلمی، طرح های حرفه ای آینده دانشجوی معلمان، شاخص های سیاست آموزشی تربیت معلم، سیاست های تعاملی تربیت معلم با سایر دانشگاه ها، سیاست ارائه تربیت معلم (متمرکز، غیرمتمرکز و...) مورد بررسی قرار می گیرد.

جدول ۱: سیاست گذاری اولیه (اهداف) تربیت معلم دو کشور

کشور	سیاست گذاری اولیه
فنلاند	در فنلاند هدف اصلی از تربیت معلم کیفیت بخشی به آموزش معلمان و تربیت معلمانی با توانایی های بالا است تا بتوانند تمام نیازهای مربوط به مدارس این کشور را پاسخگو باشند. استانداردهای کیفیت معلم در برنامه درسی با توجه به آنچه معلمان باید بدانند، درک کنند و بتوانند انجام دهند، بنانهاده شده و در سه بخش به هم مرتبط، تدوین شده است که عبارتند از: الف) ارزش های شغلی و حرفه ای که به سه بخش ارزش های شخصی، ارزش های حوزه حرفه ای و ارزش های حوزه اجتماعی تقسیم می شود. ب) دانش و فهمیدن که محتوای دانش و تخصص علمی و برنامه درسی را شامل می شود و ج) مهارت های آموزشی که شامل مهارت های لازم جهت آسان سازی آموزش و خلاقیت و همچنین سنجش و ارزشیابی است. دانشجویان فنلاندی که در کالج ها و دانشگاه های متصدی آموزش معلمان مشغول به تحصیل هستند، برنامه های آینده حرفه ای خود را طراحی می نمایند. تعامل دانشگاه های متصدی تربیت معلم با سایر دانشگاه ها و موسسات بیرونی علاوه بر تربیت معلم متخصص و نیروی حرفه ای ماهر برای جامعه، به عنوان منبع مهمی جهت ارائه اطلاعات و دانش کاربردی در حوزه آموزش و تربیت منابع انسانی صورت می پذیرد. در کشور فنلاند سیستم تربیت معلم به صورت غیر متمرکز و در دانشگاه ها و کالج های ویژه صورت می پذیرد و معلمان فنلاندی پس از گذراندن دوره های اولیه و حضور در کلاس درس، به صورت غیر حضوری یا پاره وقت اطلاعات و دانش خود را در زمینه های تربیتی و موضوعی افزایش می دهند.
ایران	در ایران هدف اصلی از تربیت معلم، تربیت دانش آموختگان برخوردار از شایستگی های عام، تخصصی و حرفه ای؛ ساماندهی و مدیریت علمی فرایند توانمندسازی و ارتقای شایستگی منابع انسانی؛ تقویت و ارتقای جایگاه پژوهش و نوآوری؛ بهبود مستمر کیفیت آموزشی، پژوهشی و تربیتی دانشگاه با بهره گیری از آموزه های اسلامی؛ به سازی و توسعه حرفه ای منابع انسانی آموزش و پرورش؛ استقرار نظام جذب، به کارگیری، نگهداشت و توانمندسازی اعضای هیئت علمی؛ و سنجش صلاحیت های داوطلبان بر اساس نظام معیار اسلامی؛ توسعه گروه های آموزشی و استقرار نظام ارتباط دانشگاه با مدرسه (کارورزی)؛ احداث و به سازی فضاهای کالبدی برابر استانداردهای آموزش عالی؛ کسب جایگاه ویژه در توانمندسازی منابع انسانی آموزشی و پرورش و توسعه تعاملات با دانشگاه ها، حوزه های علمیه و نهادهای همسو می باشد (برنامه راهبردی دانشگاه فرهنگیان در افق چشم انداز ۱۴۰۴). برای هر یک از برنامه های درسی دوره های تربیت معلم، هدف خاص دوره و به تبع آن صلاحیت های مورد انتظار تعریف شده است و هدف اصلی برنامه درسی، تربیت معلمانی است که از طریق کسب دانش های نظری و فراگرفتن مهارت های عملی توأم با علاقه و نگرش مثبت، برای اشتغال به فعالیت های آموزشی و پرورشی آماده شوند. شایستگی های لازم برای یک معلم بر اساس مبانی نظری فلسفه تربیت اسلامی قابل تعریف هستند. بر این اساس ابعاد کلیدی شایستگی های یک معلم عبارتند از: شایستگی های معطوف به دانش موضوعی (شایستگی تخصصی رشته)؛ شایستگی های معطوف به دانش تربیتی؛ شایستگی های معطوف به عمل تربیتی موضوعی و شایستگی های معطوف به دانش عمومی (مهرمحمدی و همکاران، ۱۳۹۳). طرح های حرفه ای مورد نظر در جهت آماده سازی دانشجو معلمان و کسب دانش نظری، فراگرفتن مهارت های عملی و ایجاد نگرش مثبت در دانشجو-معلمان است. میان نهادهای اجتماعی، اقتصادی، صنعتی، فرهنگی، آموزشی و تحقیقاتی و مراکز تربیت معلم ارتباط موثر و پویایی وجود ندارد. این مشکل موجب می گردد تا دانشجویان عملاً از واقعیت های موجود دور بمانند و با نگرش های متفاوت و بعضاً غیر واقعی و کم تاثیر در منزلت حساس معلمی شروع به انجام وظیفه نمایند.

□ سوال دوم: محتوای برنامه درسی تربیت معلم (محتوا) تربیت معلم در دو کشور ایران و فنلاند چگونه است؟

در مقوله محتوای برنامه درسی تربیت معلم؛ شایستگی‌های معلمی، استانداردهای جهانی برای تربیت معلم، دروس تئوری و عملی، دروس تخصصی و عمومی، کارورزی، برنامه‌های آموزشی، دانش پداگوژیکی، توسعه حرفه‌ای معلمان مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در جدول ۲ محتوای برنامه درسی تربیت معلم (محتوا) تربیت معلم در دو کشور ایران و فنلاند نشان داده می‌شود.

جدول ۲: محتوای برنامه درسی تربیت معلم دو کشور

کشور	محتوای برنامه درسی تربیت معلم (محتوا)
فنلاند	محتوای برنامه درسی تربیت معلم فنلاند برگرفته از نظام جامع فنلاند به عنوان یک سند بالا دستی برای مدیریت و سازماندهی نظام مدرسه‌ای است. این نظام در سال ۱۹۷۰ منتشر و در دو نوبت اصلاحاتی بر روی آن انجام شد. در فنلاند شهرداری‌های محلی مسئول تنظیم برنامه درسی محلی و مدارس مسئول برنامه درسی مدرسه محور هستند. در این برنامه درسی دانشجو معلمان واحدهای تخصصی خود را هم به صورت نظری و هم عملی به صورت تلفیقی می‌گذرانند. کاربرد تمرین‌های عملی در کلاس درس واقعی، آموزش نحوه استفاده از منابع و مواد آموزشی روزآمد برای واحدهای عملی در نظر گرفته شده است. با توجه به تأکید بر توازن میان تئوری و عمل در برنامه‌های درسی و افزایش برنامه‌های عملی، فرایند یاددهی یادگیری نیز به سمت بهره‌گیری از روش‌های فعال سوق داده شده است. محتوای دوره برای دانشجو - معلمان شامل: مجموعه‌ای از موضوعات آموزش و پرورش، مدیریت و ارزشیابی و دانش موضوعی مربوط به دروس زبان سوئدی - انگلیسی، ریاضی و علوم، طراحی موضوعات درسی و فناوری اطلاعات است. آموزش معلم در فنلاند با تأکیدی زیاد بر محتوای دانش آموزش‌شناسی و دانش پداگوژیکی است. دانشجویان هم‌زمان با دوران دانشگاه خویش باید یک سال کامل، در پایان تحصیل‌شان کارآموزی در مدرسه را بگذرانند. این مدرسه‌های وابسته به دانشگاه، الگوهایی از مدرسه‌ها هستند که معلمان در آینده مشغول به کار می‌شوند. این شیوه، الگویی تازه و کامل‌کننده پژوهش برای آموزش و یادگیری خواهد بود. کاربرد تمرین‌های عملی در کلاس درس واقعی، آموزش نحوه استفاده از منابع و مواد آموزشی روزآمد برای واحدهای عملی در نظر گرفته شده است. در سال دوم دانشجو معلمان به کسب تجربه‌های عملی می‌پردازند که همراه با مسئولیت‌پذیری دانشجو - معلمان است. همچنین در مرحله «کارآموزی» دانشجویان به مدت یک روز در هفته در سمینارها و کلاس‌هایی شرکت می‌کنند که هدف از آن آرایه اطلاعات بیشتر یا افزایش مهارت در آنان است. برنامه‌های درسی که به منظور رشد حرفه‌ای معلمان در فنلاند به کار برده می‌شود متناسب با برنامه درس آموزش عمومی و متوسطه ارائه شده است. برنامه‌ریزی دروس تخصصی با توجه به اصلاحات انجام شده در سیستم تربیت معلم این کشور در برنامه تربیت معلم و برنامه‌ریزی جدید تلفیقی مدارس تهیه می‌شود محتوای دوره برای دانشجو معلمان که می‌خواهند در مدارس متوسطه تدریس کنند، تلفیقی است از موضوعات آموزش و پرورش، مدیریت و ارزشیابی و موضوعات تخصصی که باید آن را تدریس کنند. معلمان دبستان نیاز به تحصیل در رشته آموزش و پرورش و چیرگی در زمینه موضوعی برنامه درسی دبستان را دارند. معلمان دبیرستان علاوه بر تسلط بر موضوع تخصصی خود باید در رشته آموزش و پرورش و زمینه‌های تربیتی اطلاعات کافی را داشته باشند. در سال دوم تحصیل، دانشجو-معلمان به کسب تجربه‌های عملی می‌پردازند، ضمن آنکه این تجارب همراه با مسئولیت‌پذیری آنهاست و به صورتی است که به آنها اجازه می‌دهد تا حداقل دو روز در هفته را صرف فعالیت‌های غیرعملی مثل دوره‌های آموزشی نظری، مطالعه دروس و آماده کردن گزارش حرفه‌ای (شغلی) خود نمایند. دانشجو معلمان از ابزارهایی نظیر ارائه کار خود در کنفرانس یا بحث و تحلیل در کار گروهی استفاده می‌کنند. فنلاند به عنوان یکی از کشورهای مطرح در جهان در زمینه کیفیت آموزش، به حوزه فناوری و اطلاعات توجه ویژه‌ای داشته است به طوری که آن را به عنوان یکی از قابلیت‌های ضروری و عمومی افراد برای زندگی در جامعه و پس از فارغ‌التحصیلی از مدارس بیان می‌کند و سایر قابلیت‌های عمومی را نیز با محوریت و کمک این حوزه عملی می‌داند.
ایران	در برنامه درسی تربیت معلم ایران، عناوین دروس با توجه به چهار نوع شایستگی علمی، تربیتی، تربیتی-موضوعی و عمومی تعیین شده است. الف: دروس تخصصی الزامی بستگی به رشته دانشجویان متفاوت است. ب) دروس مربوط به علم تربیت شامل روانشناسی و جامعه‌شناسی تربیتی، نظریه‌های یادگیری، اصول و روش‌های تدریس، اصول و روش‌های مشاوره، ارزشیابی، کاربرد هنر در آموزش، کاربرد زبان در تربیت و مدیریت آموزشی است. درصد بیشتری از واحدهای درسی به صورت نظری است. فرایند یاددهی - یادگیری بیشتر معلم - محور و یکسویه است و معلمان بیشتر از روش سخنرانی در کلاس بهره می‌جویند. در دروس اختصاصی بررسی کتاب‌های دوره ابتدایی به صورت عملی و واحدهای روش تدریس کتاب‌های دوره ابتدایی عملی و نظری تدوین شده‌اند. در سایر رشته‌ها نیز تقریباً به همین ترتیب است. برای دوره کارشناسی بیشتر دروس به صورت نظری و عملی و نیز کارگاهی تدوین شده‌اند. در ایران محتوای دوره تربیت معلم شامل دروس عمومی، دروس تربیتی و دروس تخصصی است. آموزش‌های تربیتی، درس‌های مربوط به مهارت‌های معلمی، کلاس‌داری و دروس تربیت معلم ایران به صورت خطی تنظیم شده است و تقدم و تأخر درس‌ها اهمیتی ویژه دارد. در برنامه ریزی تربیت معلم ایران هماهنگی و تناسب با برنامه درسی آموزش ابتدایی و متوسطه کمتر مشاهده می‌شود. رشته‌های کارشناسی پیوسته در حال حاضر عبارتند از: دبیری شیمی، راهنمایی و مشاوره با دو گرایش مشاوره - فعالیت‌های پرورشی، دبیری زیست‌شناسی، دبیری تاریخ، دبیری جغرافیا، دبیری الهیات و معارف اسلامی، آموزش زبان و ادبیات فارسی، تربیت دبیر زبان انگلیسی، دبیری فیزیک، دبیری علوم اجتماعی، آموزش تربیت بدنی گرایش عمومی و دوره متوسطه، ارتباط تصویری، دبیری زبان و ادبیات عرب، دبیری ریاضی، علوم تربیتی با دوگرایش آموزش ابتدایی و آموزش کودکان استثنایی

□ سوال سوم: فرایند اجرایی تربیت معلم (فرایند) در دو کشور ایران و فنلاند چگونه است؟

در این مقوله مواردی چون طول دوره، گواهینامه‌های صلاحیت معلمی، انواع مدل‌های تربیت معلم و مراکز اجرایی عهده‌دار تربیت معلم مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در جدول ۳ فرایند اجرایی تربیت معلم (فرایند تربیت معلم) در دو کشور ایران و فنلاند نشان داده می‌شود.

جدول ۳: فرایند اجرایی تربیت معلم (فرایند) دو کشور

کشور	فرایند اجرایی تربیت معلم (فرایند)
فنلاند	در کشور فنلاند تنها در ۱۱ دانشگاه برنامه‌های آموزش معلم وجود دارد. دانشجویانی که تمایل دارند معلم مقاطع ابتدایی و مقدماتی و تکمیلی متوسطه شوند، باید در کالج، دانشگاه یا مدرسه عالی دوره ببینند. با اینکه بعضی از معلمان در دانشگاه‌های خصوصی و مدارس عالی تربیت می‌شوند، اما اغلب آنان در دوره‌های ۵ ساله دانشگاه‌های ملی دوره می‌بینند. این پنج سال برای اطمینان از مهارت داشتن آنان در رشته اصلی‌شان و توانا شدن در آن‌هاست. این کار در کنار کار اصلی و میدانی‌شان در مدرسه یا پس از چهار سال تحصیل در رشته اصلی، آموزش‌شان را کامل می‌کند. در پایان این برنامه پنج ساله، آن‌ها مدرک کارشناسی ارشد دریافت می‌کنند و می‌توانند به عنوان معلم مشغول به کار شوند. معلمان با مدرک فوق لیسانس نیز حق دستیابی به فرصت مطالعه دکترا برای تکمیل فرصت‌های توسعه حرفه‌ای معمول‌شان را دارند. (سالبرگ، ۲۰۱۳). علاوه بر ۵ سال تحصیلی که منجر به اخذ گواهی نامه کارشناسی ارشد و معلمی می‌شود، معلمان که حداقل سه سال تجربه کار داشته باشند، قادر به حضور در دانشگاه‌های ویژه دوره‌های عالی تربیت معلم حرفه‌ای به مدت یک سال برگزار می‌شوند. گواهینامه معلمی بر اساس استانداردهای وضع شده توسط مقامات ملی اهدا می‌شود. پژوهش حین عمل به عنوان رویکردی نو در آموزش ضمن خدمت معلمان نام برده می‌شود و این روش به عنوان اساسی‌ترین برنامه رشد معلمان در فنلاند قلمداد می‌شود. یکی از مشخصات بارز دانشگاه‌ها و دانشکده‌های تربیت معلم و همچنین دوره‌های آموزش ضمن خدمت معلمان فنلاندی استفاده گسترده از تکنولوژی آموزشی است.
ایران	در ایران فرایند اجرایی تربیت معلم شامل تأمین، تربیت و توانمندسازی معلمان و نیروی انسانی از طریق دو دانشگاه بزرگ یعنی دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی صورت می‌گیرد. دانشگاه شهید رجایی دانشگاهی دولتی در شهر تهران است که وابسته به وزارت آموزش و پرورش و تحت نظر وزارت علوم تحقیقات و فناوری می‌باشد. در این دانشگاه نزدیک به ۹ هزار دانشجو معلم در رشته‌های تربیت دبیر فنی مشغول به تحصیل هستند. [دانشگاه فرهنگیان به عنوان مجرای اصلی در این زمینه دارای حدود ۹۸ واحد دانشگاهی (در قالب ۶۴ پردیس و ۳۴ مرکز وابسته به پردیس) می‌باشد. دانشگاه فرهنگیان از بزرگترین و گسترده‌ترین دانشگاه‌های ایران است. این دانشگاه دارای شخصیت حقوقی و استقلال اداری و مالی و وابسته به وزارت آموزش و پرورش است و به صورت هیئت امنایی اداره می‌شود. دانشگاه فرهنگیان دارای سه نوع متفاوت از دانشجویان است: دانشجوی کارشناسی پیوسته (دانشجو معلم): این افراد با مدرک تحصیلی دوره متوسطه و از طریق آزمون سراسری و پس از مصاحبه و گزینش انتخاب می‌شوند. نحوه آموزش این دانشجومعلمان به صورت تمام وقت و شبانه‌روزی است. برنامه کلاسی این دانشجومعلمان روزهای شنبه تا چهارشنبه است. آنان از ابتدای تحصیل به استخدام آموزش و پرورش درمی‌آیند و تعهد خدمت می‌دهند و پس از پایان تحصیلات به عنوان معلم در مدارس مشغول به کار خواهند شد. دانشجوی کارشناسی ناپیوسته (معلم دانشجو): این افراد در واقع معلمان دارای مدرک کاردانی هستند که در دوره کارشناسی ناپیوسته ادامه تحصیل می‌دهند. برنامه کلاسی این معلم‌دانشجویان معمولاً روزهای پنجشنبه و جمعه است یعنی روزهایی که مدارس تعطیل است و آنان می‌توانند در کلاس‌ها شرکت کنند. دوره یکساله مهارت‌آموزی معلمی (طبق ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان).

□ سوال چهارم: نظارت و ارزیابی برنامه‌ها (بازخورد) تربیت معلم در دو کشور ایران و فنلاند چگونه است؟

در مقوله نظارت و ارزیابی برنامه‌ها مواردی چون طرح‌گزینش اصلح، آزمون جامع، ارزیابی دوره تربیت معلم، نظرسنجی‌های مختلف (دانشجو، استاد، کارمند)، نیازسنجی مختلف جهت برگزاری دوره‌های بالندگی (برای اساتید، دانشجویان و کارکنان) مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در جدول ۴ نظارت و ارزیابی برنامه‌ها (بازخورد) تربیت معلم در دو کشور ایران و فنلاند نشان داده می‌شود.

جدول ۴: نظارت و ارزیابی برنامه‌ها (بازخورد) دو کشور

نظارت و ارزیابی برنامه‌ها (بازخورد)	کشور
گزینش دانشجویان تربیت معلم در فنلاند بر اساس صلاحیت علمی، اخلاقی، جسمانی و شخصیتی انجام می‌شود. در طول دوره تحصیل نیز این ویژگی‌ها به طور مرتب مورد بازبینی قرار می‌گیرد. پس از پایان تحصیلات تقاضای فرد مورد بررسی قرار گرفته و براساس نیاز منطقه، رشته و موضوع تخصصی داوطلبان، نمرات امتحانی، سوابق تحصیلی، چگونگی عملکرد آنان در دوره کارآموزی، عده‌ای از آنان انتخاب و استخدام می‌شوند. این استخدام جنبه آزمایشی دارد، بدین معنی که به مدت یک تا پنج سال نحوه تدریس و عملکرد آنان، توانایی‌های حرفه‌ای و مجموع قابلیت‌هایشان تحت نظر راهنمایان، مدیران مدارس همکاران پر تجربه قرار می‌گیرد و در صورتی که معیارهای لازم را دارا باشند به استخدام رسمی وزارت آموزش و پرورش و فرهنگ ایالت در خواهند آمد. در فنلاند بیشتر اساتید موظف دانشگاه‌ها و کالج‌های متصدی تربیت معلم از بین معلمان با سابقه و دارای مدارک علمی و پژوهشی بالاتر انتخاب می‌شوند. فرایند انتخاب اساتید ویژه تربیت معلم ممکن است ۳ تا ۴ سال طول بکشد. بسته به تخصص‌های مورد نیاز تعدادی از اساتید دانشکده‌ها و مراکز علمی به عنوان عضو مدعو مشغول به فعالیت هستند. برنامه آموزش معلم در فنلاند به وسیله شورای بررسی آموزش عالی ارزیابی می‌شود و فعالیت‌های تربیت معلم و کیفیت دانشگاه‌های متصدی تربیت معلم توسط این شورا مورد بررسی قرار می‌گیرد. دانشجویان، اساتید و کارکنان تربیت معلم به عنوان منابع مهمی در نظرسنجی‌ها شرکت داده می‌شوند و اداره امور آموزشی و رفاهی بر اساس این نظرات و سایر الزامات موجود صورت می‌پذیرد. در برنامه‌ریزی‌ها به یافته‌های علمی و پژوهشی حاصل از فعالیت‌های اساتید و دانشجویان اهمیت زیادی داده می‌شود و انتخاب مدیران و مسئولین نیز از بین اساتید موفق و با سابقه و نظرخواهی از خودشان انجام می‌پذیرد. از آنجا که ساختار آموزشی فنلاند بر استقلال مدرسه و معلم تأکید زیادی دارد، ارتقای شغلی به روشنی در آن تعیین نشده است. معلمان بر کلاس‌های درس، برنامه درسی و ساعت‌های خارج از زمان آموزش کنترل دارند؛ بنابراین بالا رفتن از نردبان شغلی‌شان الزاماً بر اختیارات حرفه‌ای آنان یا اجازه‌شان برای تغییرات گسترده در مدرسه موثر نیست. در سیستم آموزشی فنلاند، اعتماد زیادی به کارکرد معلمان و نتایج به دست آمده وجود دارد؛ بر این اساس نظارت بر فعالیت معلمان و بررسی عملکرد آنان در قالب بخش نامه‌ها و قوانین اداری کمتر دیده می‌شود، مدیران مدارس مهمترین نقش را در ارزشیابی معلمان از طریق مشاهده نحوه آموزش آنها دارند. در مدرسه‌های کوچک‌تر، مدیران اغلب علاوه بر وظایف مدیریتی، بار آموزشی خود را نیز به دوش می‌کشند. برنامه‌های رشد حرفه‌ای معلمان در فنلاند در قالب مراکز آموزش ضمن خدمت معلمان در استان‌ها و شهرها، دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی، آموزش‌های فردی، آموزش غیر رسمی و داوطلبانه و آموزش‌های ارتقاء شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در مدرسه سازماندهی شده است.	فنلاند
مهم‌ترین شرایط پذیرش و گزینش داوطلبان حرفه معلمی در ایران شامل سه مرحله الف) قبولی در آزمون ورودی، ب) اخذ تعهد دبیری و ج) دارا بودن صلاحیت جسمی و اخلاقی برای ورود به حرفه معلمی می‌باشد. دانشجویان در پایان تحصیلات موظفند که آزمون جامع (پایانی) معلمی را بگذرانند تا بر اساس آن گواهینامه صلاحیت معلمی را دریافت کنند و بتوانند در مدارس تدریس نمایند. مؤلفه‌های آزمون چهار مورد است؛ مؤلفه اول معدل دانشجویان است. مؤلفه دوم آزمون کتبی است؛ مؤلفه سوم آزمون عملکردی است این آزمون مؤلفه فوق‌العاده مهمی است چرا که فارغ‌التحصیل با مسائل آموزشی مواجه می‌شود و در مواجهه با این مسائل باید توانمندی خودش را برای تحلیل موقعیت مسئله دار آموزشی و تربیتی و ارائه طریق برای خروج از آن وضعیت و فایق آمدن بر آن نشان بدهد. مؤلفه چهارم. پوشه کار حرفه‌ای است. پوشه کار در واقع عبارت است از جایی که تمام دستاوردهای دانشجو در عرصه‌های مختلف و خصوصاً در عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی قرار دارد. اساتید دانشگاه تربیت معلم نیز طبق روال معمول بقیه اساتید وزارت علوم و پس از احراز شایستگی در زمینه‌های عمومی و اختصاصی جذب دانشگاه‌های متصدی تربیت معلم می‌شوند. ترفیع و ارتقای سالانه اساتید دانشگاه نیز طبق الگوی ۴ ماده‌ای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و در قالب پایه‌های سالانه و مراتب چهارگانه مربی، استادیار، دانشیار و استادی صورت می‌گیرد. برنامه آموزش معلم در ایران به صورت برنامه‌ریزی شده‌ای ارزیابی نمی‌شود و فارغ‌التحصیلان دو دانشگاه عمده متصدی تربیت معلم پس از ورود به کار در آموزش و پرورش به عنوان بخشی از جامعه معلمان کشور ارزیابی شده و علی‌رغم تلاش‌های انجام شده در خصوص ارزیابی دوره‌های تربیت معلم، نتایج دقیقی به دست نیامده است (رضایی، ۱۳۹۵). معاونت ارزیابی در دانشگاه فرهنگیان به عنوان یکی از نکات مثبت برنامه ارزیابی دوره تربیت معلم نقش قابل توجهی در نظرسنجی‌ها و توانمندسازی حرفه‌ای اساتید و دانشجویان را داشته است. در برنامه‌ریزی‌ها کمتر به یافته‌های علمی و پژوهشی حاصل از فعالیت‌های اساتید و دانشجویان اهمیت داده می‌شود و معمولاً انتخاب مدیران و مسئولین از معیارهای برگرفته شده از نتایج ارزیابی‌ها پیروی نمی‌کند. در ایران آموزش‌های ضمن خدمت معلمان و کارشناسان آموزش و پرورش به دو روش صورت می‌گیرد. الف) آموزش‌های کوتاه مدت که به منظور بازآموزی و ارتقاء سطح علمی و آگاهی‌های شغلی معلمان و سایر کارکنان برگزار می‌شود. ب) آموزش‌های بلند مدت که منجر به دریافت مدرک تحصیلی بالاتر می‌شود.	ایران

□ سوال پنجم: جایگاه اجتماعی و حرفه‌ای معلمان تربیت معلم در دو کشور ایران و فنلاند چگونه است؟

مقوله فرهنگ و جایگاه اجتماعی معلمان در هر کشوری مورد توجه بسیاری از محققین است و نشان می‌دهد که الگوهای متفاوتی در هر کشور حاکم است که برگرفته از فرهنگ مردم، حمایت‌های حرفه‌ای از معلمان در جامعه، انجمن‌های علمی و حرفه‌ای معلمان در جوامع، رفاه و منزلت اجتماعی معلمان هست. در این مقوله شأن حرفه‌ی معلمی در جامعه، حقوق معلمان، رفاه و منزلت اجتماعی معلمان، کانون‌های صنفی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در جدول ۵ جایگاه اجتماعی و حرفه‌ای معلمان تربیت معلم در دو کشور ایران و فنلاند نشان داده می‌شود.

جدول ۵: جایگاه اجتماعی و حرفه‌ای معلمان تربیت معلم دو کشور

کشور	جایگاه اجتماعی معلمان تربیت معلم
فنلاند	معلمی در فنلاند کاری حرفه‌ای و دارای جایگاه اجتماعی بسیار بالاست. در فنلاند وضعیت اقتصادی و رفاهی معلمان رضایت بخش است و حقوق آنها تابعی از میزان تحصیلات و سابقه خدمت آنهاست و از مزایا و تسهیلات رفاهی ویژه برخوردارند. حقوق سال اول معلمان بالاتر از حقوق سایر شاغلین نظیر بازرگان، مهندسین و داروسازان است. سطح بالای اعتماد و چالش‌های ذهنی برنامه درسی که هدف‌هایی از جمله نظام ثابت نظارت بر خلاقیت، رضایتمندی پذیرفته شده برای دانستن، دشواری ورود به شغل معلمی و همکاری با کسانی که همان دستاوردها و اختیارات حرفه‌ای را دارند، از ویژگی‌های شغل معلمی در فنلاند است. مردم از معلمان انتظار دارند که ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی را در کلیه فعالیت‌های آموزشی تعمیم دهند و به باروری شخصیت فرزندان خود در مدرسه و خارج از آن همت گمارند. حقوق معلمان در فنلاند اندکی بالاتر از میانگین اتحادیه اروپاست. در این کشور دستمزد معلمان به شکل نسبی با دیگر حرفه‌ها مقایسه می‌شود، اما میانگین نسبی آن با دیگر کشورهای اروپایی سنجیده می‌شود. معلمان متوسطه اول در نخستین سال کاری و با کمترین میزان ساعت‌های موظف، ۳۴ هزار دلار دریافت می‌کنند؛ و در بالاترین میزان پرداخت نیز آن‌ها می‌توانند انتظار ۵۶ هزار دلار در یک سال را داشته باشند. اتحادیه معلمان فنلاند نقش مهمی در حمایت از حقوق و جایگاه معلمان و اجرای برنامه‌های توسعه آموزش و پرورش در زمینه‌های مختلف را دارد و بر عدم تمرکز سازمان و مدیریت آموزشی، استقلال مدارس، آزادی عمل بیشتر معلمان، آموزش و پرورش مبتنی بر دانش‌آموز محوری و شرکت وسیع معلمان در تصمیم‌گیری‌ها اصرار دارد. بیشتر معلمان به جهت دریافت امتیاز شغلی بیشتر و اعمال نظرات خود از اتحادیه حمایت می‌کنند. در فنلاند جایگاه اجتماعی دانشگاه‌ها تربیت معلم و اساتید آن نیز به نسبت سایر رشته‌ها و موسسات آموزشی در سطح بالایی قرار دارد. اساتید تربیت معلم از نظر اجتماعی احترام خاصی دارند. مخصوصاً اساتید با سابقه بالا و بازنشسته بسیار مورد احترام هستند.
ایران	در ایران میزان حقوق و تسهیلات رفاهی معلمان، بسیار محدود است و نسبت به سایر مشاغل اجتماعی با تحصیلات و تجربه یکسان به هیچ وجه قابل مقایسه نیست. حقوق و مزایای شغلی یک معلم در برخی مواردی از تسهیلات رفاهی و حقوق یک کارگر ساده نیز کمتر است. با توجه به تغییرات فرهنگی و اجتماعی، طی سال‌های اخیر منزلت اجتماعی معلمان به نسبت سایر اقشار جامعه تا اندازه ضعیف‌تر شده است. در مقایسه با مشاغل مهندسی، پزشکی و بسیاری دیگر از مشاغل حقوق کمتری می‌گیرند و در بسیاری موارد مجبورند معلمی را به عنوان شغل دوم یا سوم داشته باشند. البته طی سال‌های اخیر و به دلیل مشکلات اقتصادی و کمبود شغل برای جوانان، رشته‌های مربوط به تربیت معلم متقاضیان بیشتری داشته است. در ایران جایگاه اجتماعی دانشگاه‌های تربیت معلم و اساتید آن به نسبت سایر بخش‌های آموزش و پرورش در سطح بالایی قرار دارد با این حال در مقایسه با سایر دانشگاه‌های هم طراز وضعیت مطلوبی (به ویژه در مورد دانشگاه فرهنگیان) وجود ندارد. پس از تبدیل مراکز تربیت معلم به دانشگاه فرهنگیان در سال ۱۳۹۰ و تبدیل اساتید این دانشگاه به عنوان عضو هیات علمی، تغییراتی از نظر حقوقی و استخدامی یافته است ولی با این حال هنوز هم اساتید این دانشگاه‌ها تا رسیدن به سطح حقوقی و رفاهی دانشگاه‌های دولتی فاصله زیادی دارند.

بحث و نتیجه گیری

یکی از کارکردهای مطالعات تطبیقی بررسی ساختارهای نظام تربیت معلم کشورهای مختلف از طریق تبادل علمی و بومی سازی یافته های این گونه مطالعات است و انجام این گونه پژوهش ها در تربیت معلم می تواند کمک کند تا نوآوری های صورت گرفته در دنیا به نظام تربیت معلم کشور ما منتقل شوند. تحلیل و مقایسه وضعیت نظام تربیت معلم در دو کشور ایران و فنلاند نشان می دهد که در زمینه سیاست گذاری اولیه تربیت معلم، در کشور فنلاند با تدوین استانداردهای روشن مورد نیاز تربیت معلم و مشخص نمودن انتظارات و توانمندی های مناسب حرفه معلمی، دستیابی به هدف کلی یعنی کیفیت بخشی به آموزش معلمان آسان تر شده است؛ چرا که این استانداردها، انتظارات و توانمندی های لازم را مشخص نموده و کمکی مؤثر به ارزشیابی می کنند. توجه به نگرش سیستمی به جای نگرش زنجیره ای بر آموزش و پرورش و برقراری ارتباط مؤثر پردهای و مراکز تربیت معلم با دانشگاه ها و سایر مراکز آموزشی به منظور حداکثر بهره گیری از منابع انسانی و امکانات فیزیکی در کشور فنلاند نیز نقش مهمی در ارتقای سطوح علمی و فرهنگی دانشجویان دارد که توجه به این موضوع در نظام تربیت معلم ایران می تواند نتایج بهتری به همراه داشته باشد.

در زمینه محتوای برنامه درسی تربیت معلم، کشور فنلاند برنامه درسی مشخص و مؤثری را در زمینه آموزش معرفی نموده است؛ با این وجود، اختیار و احترام بسیار بالایی به معلمان برای اجرای نمودن این برنامه داده است و واحدهایی در زمینه کسب مهارت های ثبت و نگهداری فعالیت های دانش آموزان و ارائه گزارش های منظم کمی و کیفی به والدین، شناخت اهداف و نحوه

ارزیابی و گزارش دهی و توانایی تنظیم فعالیت های تدریس به دانشجویان ارائه می شود؛ که توجه به آن در برنامه ریزی درسی نظام تربیت معلم ایران مفید به نظر می رسد. در زمینه محتوای فرایند اجرایی تربیت معلم، در فنلاند با ایجاد یک دوره تکمیلی برای اخذ مدرک مهارت های حرفه ای (پس از دریافت مرتبه کارشناسی ارشد)، معلمان می توانند مجدداً در دوره های عالی تربیت معلم حرفه ای شرکت نموده و تحصیلات خود را در یکی از ۵ دانشگاه ویژه این کشور تا مقطع دکترا ادامه دهند؛ همه واحدها به شیوه ای طراحی شده است که دانشجوی معلمان بتوانند در فعالیت های کلاسی درگیر شوند و اساتید نقش تسهیل کننده دارند. همچنین وسایل کمک آموزشی گوناگون در اختیار دانشجوی معلمان قرار می گیرد تا آنان ضمن شناخت این وسایل، روش کاربرد آنها را در کلاس درس بیاموزند. با بررسی این شرایط و امکان سنجی عملیاتی نمودن آن در کشور می توان برخی از نقاط ضعف آموزشی را مرتفع نمود.

در زمینه نظارت و ارزیابی برنامه ها نیز، در ایران یکی از نقاط بحث برانگیز بین دانشگاه فرهنگیان و وزارت آموزش و پرورش، موضوع شایستگی دانشجویان و فارغ التحصیلان تربیت معلم در ابعاد مختلف است؛ و تاکنون روش های مورد استفاده کارایی لازم را نداشته است؛ در حالی که در کشور فنلاند با معیارهای دقیقی در بدو ورود، طول دوره تحصیل و زمان فارغ التحصیلی، شایستگی علمی، اخلاقی، جسمانی و شخصیتی دانشجویان تربیت معلم به صورت دقیق و مرتب بررسی می شود. در فنلاند مدارس از جایگاه بالاتری برخوردار بوده و مدیران مدارس در ابعاد مختلف برنامه ریزی درسی، تعیین معلمان،

خرید وسایل و لوازم مورد نیاز و حتی تعیین حقوق معلمان و کارکنان دخالت بیشتری دارند. در ایران تغییر پیاپی مدیران و عدم ثبات مدیریتی منجر به بی انگیزه شدن کارکنان و اساتید و در نهایت دانشجویان می شود؛ در فنلاند این مشکل به ندرت دیده می شود و ساختار و با ثبات موجود در آموزش و تربیت معلمان، آرامش و انگیزه بالایی در مجموعه تربیت معلم دیده می شود. هر چند با توجه به سطح بیکاری در جامعه و شرایط اقتصادی و استخدامی حاکم بر سایر مشاغل دولتی و خصوصی، با استخدام زود هنگام دانشجویان تربیت معلم در دوره دانشجویی در آموزش و پرورش، قبولی در دانشگاه های تربیت معلم به عنوان یکی از اولویت های شغلی داوطلبان درآمده است، با این حال به دلیل جایگاه نسبتاً پایین حرفه ای و اجتماعی معلم در جامعه ایران، پس از ورود انگیزه کافی برای رشد و بالندگی در این دانشجویان وجود ندارد.

در زمینه جایگاه اجتماعی و حرفه ای، در جمهوری فنلاند، معلمی یکی از مشاغل است که از منزلت اجتماعی بالایی برخوردار است. چنین موقعیتی سبب می شود نسل جوان به این حرفه با دیده احترام بنگرد و آن را جزو اولویت های شغلی خود منظور نماید؛ مردم از معلمان انتظار دارند که ارزش های اخلاقی و فرهنگی را در کلیه امور و فعالیت های آموزشی به کار ببرند و به باروری شخصیت فرزندان خود در مدرسه و خارج از آن کوشا باشند. جایگاه اجتماعی دانشگاه ه تربیت معلم و اساتید آن نیز به نسبت سایر رشته ها و مؤسسات آموزشی در سطح بالاتری قرار دارد. اساتید تربیت معلم، به ویژه اساتید با تجربه بالاتر از نظر اجتماعی احترام خاصی داشته و در فعالیت ها و برنامه ریزی های دانشگاه اهمیت زیادی به نظرات آنان داده می شود. در ایران،

معلمان از موقعیت اجتماعی و اقتصادی شایسته‌ای برخوردار نیستند، حرفه معلمی برای جوانان مستعد و هوشمند از اولویت بالایی برخوردار نیست.

به طور کلی، تجربیات کشور فنلاند در زمینه تربیت معلمان شایسته نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری برای تربیت معلم رشته‌های مختلف در ابعاد کیفی و کمی، بهترین نوع سرمایه‌گذاری و محور هرگونه اصلاحات بنیادین در نظام آموزشی است؛ بر این اساس تقویت و گسترش مراکز دانشگاهی و مؤسسات آموزش عالی تربیت معلم از اقدامات اساسی و بنیادی است که باید مورد حمایت و پشتیبانی دولت‌مردان و قانونگذاران و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت کشور قرار گیرد.

روش‌های اصلاحی که فنلاند در سیستم آموزشی خود بکار برده است، دارای کاربست‌های عمده‌ای است که سایر کشورهای می‌توانند آنرا برای اصلاح سیستم آموزشی خودشان بکار گیرند. با این وجود به این نکته باید توجه شود که وام گرفتن یک جنبه از سیستم آموزش فنلاند بدون در نظر گرفتن سایر جنبه‌ها احتمالاً تفاوت عمده‌ای ایجاد نخواهد کرد. سیستم فنلاند به عنوان نتیجه‌ای از مؤلفه‌های مختلف که یکدیگر را کامل می‌کنند، مؤثر است؛ جدا کردن فقط یک بخش از اجزاء آن برای اجرا احتمالاً کاری بیهوده خواهد بود. متأسفانه، بسیاری از کشورها، روش‌های مداخله‌ای اتفاقی را برای اصلاح استفاده می‌کنند که متضاد با رویکرد جامع و سیستماتیک فنلاند هستند (سهالبرگ، ۲۰۱۲).

خلاصه پیشنهادهای مبتنی بر این تحقیق عبارتند از:

توجه بیشتر به مطالعات تطبیقی در حوزه تربیت معلم با هدف به روز کردن اطلاعات

تخصصی در این زمینه

ایجاد مؤسسات استانداردسازی به موازات نظام آموزش و پرورش و تربیت معلم به منظور ارزشیابی مداوم از انتظارات و توانمندی‌های مناسب حرفه معلمی

ارتقای سطح علمی دانشگاه‌های متولی تربیت معلم و تسهیل شرایط آموزش معلمان در سطوح عالی تربیت معلم حرفه‌ای مقطع کارشناسی ارشد و دکتری.

موکول نمودن کلیه مراحل استخدام دانشجویان تربیت معلم به بعد از فارغ‌التحصیلی و گذراندن چند سال خدمت آزمایشی به عنوان معلم.

توجه همزمان به ارتقای حرفه‌ای و اجتماعی معلمان و اساتید تربیت معلم و تقویت وضعیت فیزیکی و منابع انسانی در دانشگاه‌های تربیت معلم.

منابع

برنامه درسی تربیت معلم و الگوی اجرایی مشارکتی آن؛ راهبرد تحولی برای تربیت معلم در ایران، دوفصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی. سال اول، شماره ۱، ۲۶-۵. برنامه راهبردی دانشگاه فرهنگیان در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴. دانشگاه فرهنگیان: ۱۳۹۵.

سالبرگ، پاسی (۱۳۹۳). درس‌های فنلاندی، ترجمه علیرضا مقدم و طیبه سهرابی، تهران: نشر مرآت، فصل سوم؛ مهدوی هزاوه، منصوره؛ ملکی، حسن؛ مهرمحمدی، محمود و عباس‌پور، عباس (۱۳۹۵). بررسی تطبیقی نظام برنامه درسی مبتنی بر شایستگی‌ها در برنامه تربیت معلم دوره ابتدایی کشورهای مالزی، هندوستان و ایران. فصلنامه مطالعات برنامه درسی ایران. شماره ۴۱ (۲۳-۶۴).

مهرمحمدی، محمود؛ موسی‌پور، نعمت

الله؛ احمدی، آمنه؛ صدری، عباس؛ صادق زاده، علیرضا؛ ساکی، رضا (۱۳۹۳). طراحی کلان برنامه درسی تربیت معلم. تهران: دانشگاه فرهنگیان. مهرمحمدی، محمود. (۱۳۹۳).

برنامه راهبردی دانشگاه فرهنگیان در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴، دانشگاه فرهنگیان، ۱۳۹۵.

برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۹۱.

مهرمحمدی، محمود (۱۳۹۲). برنامه درسی تربیت معلم و الگوی اجرایی مشارکتی آن؛ راهبرد تحولی برای تربیت معلم در ایران، دوفصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی، سال اول، شماره ۱، ۲۶-۵.

Niemi, Hannele. (۲۰۰۷). "Teacher education in Finland: current trends and future scenarios." Teacher Education Policies in the European Union. Proceedings of the Conference of Teacher Education policies in the European Union and Quality of Lifelong Learning, Loule. Vol ۲۲.

Sahlberg, P. (۲۰۱۳). Teachers as Leaders in Finland. Educational Leadership, ۷۱(۲).

Subedi, B. S. (۲۰۰۹). Trends of research on transfer of learning. International

گزارش سفیران اعزامی دانشگاه فرهنگیان به کشور فنلاند ۱۰ تا ۱۶ مارس ۲۰۱۹

دکتر شراره سادات سرسرابی- عضو هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان

بخش اول: گزارش کلی:

□ ۱-۱- لیست فعالیت‌های انجام شده قبل، در طول و بعد از اعزام:

۱- گرفتن فیدبک از همکاران دانشگاهی و مسئولین در زمینه توسعه حرفه‌ای معلمان برای حسن اجرای طرح

۲- ارائه فرمت‌های مختلف رزومه، تکمیل فرم‌ها، تشکیل گروه و همکاری با اعضا در خصوص پرکردن فرم‌ها، ترجمه، وقت سفارت و اخذ ویزا

۳- شرکت در جلسه‌های همفکری و بحث و تبادل نظر در دفتر ریاست دانشگاه فرهنگیان، معاونت پژوهشی و فن‌آوری و مدیریت بین‌الملل جهت هماهنگی و برنامه‌ها

۴- ارائه ساختار آموزشی فنلاند در همایش استعدادهای برتر و سمپاد با حضور مسئولان ناحیه ۷ اداره کل آپ، حضور در همایش روز زن در نشست خارجیان مقیم ایران در حرم امام رضا (ع) و گرفتن فیدبک لازم در خصوص سبک زندگی، حضور در جلسه انجمن‌های علمی و آموزشی و گرفتن فیدبک در خصوص همکاری‌ها و الگوهای برتر تدریس و شرکت در جلسه‌ای در دفتر معاونت پژوهشی دانشگاه جهت هماهنگی‌های پیش از سفر و ارسال فرم‌های نهایی

۵- شروع برنامه اراسموس با سفر به فنلاند (۱۰ مارس ۲۰۱۹) و شرکت در کارگاه‌ها و جلسات بر اساس برنامه ارسالی:

۵-۱- حضور در دفتر ریاست مجموعه تربیت معلم (پکا ریسکو) و معرفی اجمالی دانشگاه‌ها

۵-۲- جلسه با (میلا ماریت سالو):

برنامه‌ریز آموزشی گروه توسعه حرفه‌ای و (هانله ترونین: رئیس گروه تحقیق و توسعه) و بحث و تبادل نظر در خصوص دانشگاه‌ها و معرفی فنلاند و دانشگاه جمک و تربیت معلم حرفه‌ای در قالب پاورپوینت توسط آنها

۵-۳- جلسه با مدیر کل حوزه تربیت معلم حرفه‌ای و توضیحات آقای دکتر کریمی در خصوص ایران و ارائه پاورپوینت معرفی کامل ایران و سپس تقسیم شدن به دو گروه الف- ادامه بحث و تبادل نظر در خصوص دانشگاه‌ها دکتر کریمی و دکتر پاک سرشت ب- جلسه پژوهشی با خانم (لانا) دکتر طاهری‌نیا و دکتر سرسرابی جهت راه‌های عقد قراردادهای پژوهشی

۵-۴- ارائه خانم تولیا کیلاوری از هلند و دانشجوی دکتری آن لاین و همزمان مدرس حمک در خصوص آموزش حرفه‌ای معلمان در عصر دیجیتال

۵-۵- آموزش زبان فنلاندی خانم آنو که همزمان می‌خواستند میزان موفقیت و عملکرد او را نیز بسنجند

۵-۶- بازدید از ساختمان اصلی دانشگاه و کتابخانه، رستوران دانشجویی و همکاران ۵-۷- ملاقات خانم پیرکو پلری رئیس دپارتمان زبان‌های خارجی در دانشگاه مرکزی جمک و ارائه پاورپوینت شیوه‌های آموزش زبان‌های خارجی و تعداد دانشجویان و واحدها

۵-۸- شرکت در کلاس هیبرید (آن لاین) با موضوع ارزشیابی آقای هری و کلاس آموزشی با حضور فیزیکی و آن لاین دانشجویان استاد آقای میکایل و خانم تولیا ۵-۹- بازدید از کارگاه‌ها و کلاس‌های

دانشجویان و فعالیت‌های آنها در هفته نوآوری و مصاحبه و دریافت اطلاعات در خصوص اجرا نمودن طرح‌ها و کارگاه‌ها ۵-۱۰- ملاقات مجدد خانم لانادر خصوص عقد قرار داد پژوهشی و استفاده از ظرفیت اتحادیه اروپا

۵-۱۱- شرکت در کلاس یادگیری و دیجیتال بودن مدرس: مارکو با سابقه ۴۰ سال

۵-۱۲- ضبط ویدیویی آن لاین مطالبی که قرار بود ارائه گردد

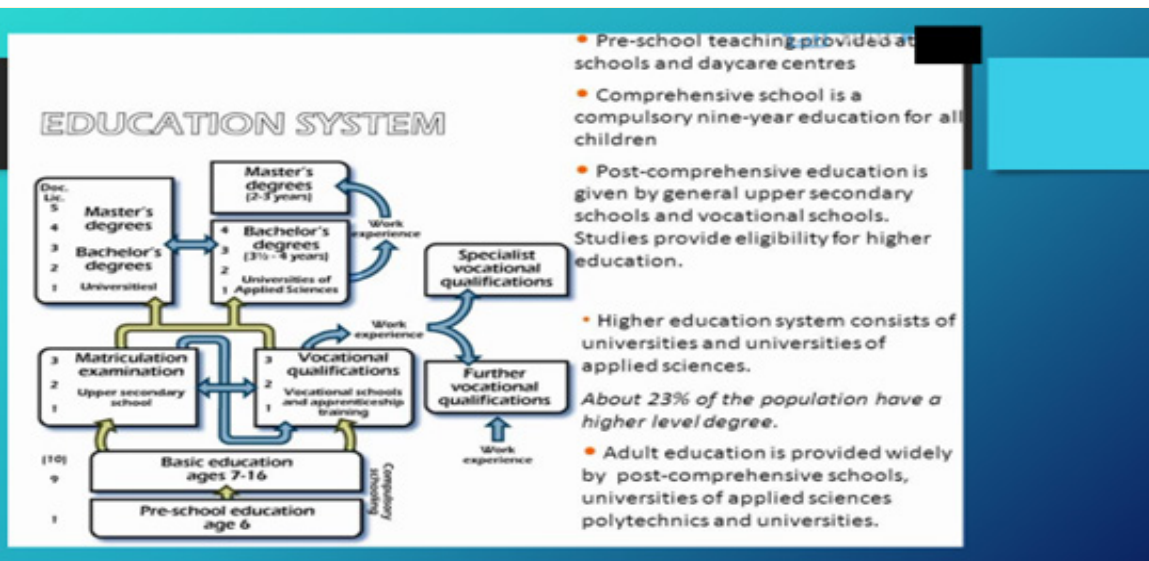
۵-۱۳- شرکت در جلسه سخنرانی رهبری آموزشی استاد یاری کالائوین و سپس کلاس نمونه آموزشی زبان در دانشگاه جمک استاد جیسون

۵-۱۴- جلسه جمع‌بندی و ارائه لوح و هدایای ریاست دانشگاه به مدیران و مسئولان

۶- تشکیل گروه مجازی دانشگاه جمک و فرهنگیان با مسئولان و اساتید برای تبادل اطلاعات و طرح سوال‌ها و تشکیل گروه سفیران تعلیم و تربیت جهت آماده‌سازی لینک

۷- تصمیم‌گیری در خصوص ارائه مطالب در قالب کتاب سفیران تعلیم و تربیت و تقسیم‌بندی وظایف و تشکیل گروه فعالیت‌های بعد از فنلاند

۸- برگزاری و شرکت در جلسه‌هایی به صورت آن لاین و حضوری جهت پرکردن فرم‌های اتحادیه اروپا دوشنبه ۲۶/۱/۹۸، جلسه اختصاصی برای جمع‌بندی گزارش دوشنبه ۲/۲/۱۳۹۸، جلسه شورای عالی بین‌الملل و ارائه گزارش مصور سه شنبه ۳/۲/۱۳۹۸ و پیش‌بینی برگزاری ۴ جلسه

معلم و دانشگاه جمک:

□ جمهوری فنلاند:

جمهوری فنلاند کشوری است در منطقه اسکاندیناوی در شمال اروپا. این کشور ۵/۵ میلیون نفر جمعیت دارد و پایتخت آن هلسینکی است. حدود یک میلیون نفر از جمعیت کشور در منطقه کلان‌شهری هلسینکی زندگی می‌کنند. واحد پول این کشور یورو است. دو زبان فنلاندی و سوئدی در این کشور رسمیت دارند. ۹۰ درصد از مردم کشور فنلاندی‌زبان هستند و سوئدی در چند منطقه ساحلی در غرب، جنوب، و منطقه خودگردان آلد صحبت می‌شود. حدود ۷۸ درصد از مردم این کشور پیرو آیین لوتری از دین مسیحیت هستند و ۲۰ درصد نیز مذهبی ندارند. فنلاند هرساله به عنوان یکی از کشورهای در صدر جدول کیفیت بالای زندگی در جهان قرار دارد.

□ ۲ نظام آموزشی:

نظام آموزشی فنلاند سیستمی برابرطلب بدون هیچ گونه شهریه‌ای می‌باشد. در مدرسه به دانش آموزان تمام وقت صبحانه

□ ۱-۲ فعالیت‌ها و مطالبی که برای تبادل اطلاعات و ارائه در نظر گرفته شده بود:

□ ۱-۱-۲ زمینه‌های پیشنهادی برای تبادل اطلاعات:

علاوه بر تاکید بر آموزه‌های دینی و فرهنگ اسلامی و بومی و ارائه سند تحول بنیادین محتوی علمی و آموزشی موارد زیر نیز با توجه به فرهنگ اسلامی در قالب بسته‌های آموزشی تهیه گردید.

- ۱- استفاده از برنامه‌های کامپیوتر و موبایل در یادگیری زبان
- ۲- زبان شناسی/ اجتماعی و زبان شناسی
- ۳- آموزش شبکه‌ای
- ۴- رشد کودک
- ۵- طراحی برنامه درسی
- ۶- بومی سازی کتاب‌ها
- ۷- مسائل انتقادی در روش تدریس زبان انگلیسی
- ۸- آموزش زبان اولیه (سیاست گذاری)
- ۹- طراحی و ارزیابی مواد درسی برای فراگیران جوان و مبتدیان
- ۱۰- آموزش زبان در منزل و مدرسه
- ۱۱- رویکردها و مدل‌های توسعه مواد درسی
- ۱۱- خود توانمندسازی و خودکارآمدی

□ ۱-۲ اطلاعات جمع‌آوری شده در مورد کشور فنلاند، نظام آموزشی، تربیت

آن لاین و ارائه یافته‌ها به اساتید و مدیران در سطح دانشگاه فرهنگیان

بخش دوم: اطلاعات جمع‌آوری شده و بدست آمده از نظام آموزشی فنلاند:

پس از انتخاب اولیه توسط اعضای محترم شورای بین‌الملل دانشگاه فرهنگیان با توجه به اینکه به‌عنوان معلم در طرح اراسموس پلاس انتخاب شده بودم و طبق قرارداد متعهد به ارائه یک سری از برنامه‌ها و مطالب آموزشی بودم و تجربیات قبلی از کارگاه‌ها و نشست‌های بین‌المللی در مدت زمان سه‌ماهه‌ی قبل از سفر تلاش نمودم تا در خصوص برنامه‌های ارائه شده در فرم‌های قرارداد اطلاعات علمی و آموزشی لازم را و همچنین توانمندی‌ها و برنامه‌های موفق نظام آموزشی کشورمان را در قالب پک‌های آموزشی تهیه نمایم و هم‌چنین با توجه به جلسه‌های پیش از سفر با ریاست و معاونین و مدیران و مسئولین محترم بخش بین‌الملل دانشگاه فرهنگیان مطالبی در خصوص کشور فنلاند و چیرستی و چرایی نظام موفق آموزشی آنان را کسب نمایم.

TEACHER'S PROFESSION

What is a proper knowledge base for a good teacher?

رایگان داده می‌شود. برنامه‌های آموزش پیش دبستانی که عمدتاً در مهدکودک‌ها و کودکان‌ها به کودکان رده‌های سنی تا ۶ سال ارائه می‌گردد. کودکان رده‌های سنی ۶ تا ۷ سال نیز قادر به پیگیری آموزش خود در مراکز پیش دبستانی یا مدارس جامع می‌باشند. مدارس جامع، مدرسی می‌باشند که آموزش در آن ۹ سال به طول می‌انجامد. در این مدارس هم‌چنین آموزش پیش دبستانی به کودکان رده سنی ۶ سال عرضه می‌گردد.

مقطع تکمیلی متوسطه که مدت زمان سه سال آموزش عمومی به طول انجامیده و سرانجام به آزمون نهایی سراسری منتهی می‌گردد. آموزش مقدماتی حرفه‌ای (آموزش ۲-۳ ساله) که در مدارس فنی و حرفه‌ای تخصصی یا چند رشته‌ای ارائه می‌شود. آموزش عالی فنی و حرفه‌ای (آموزش ۳-۵ سال) که معمولاً در دانشکده‌های تخصصی عرضه می‌گردد که می‌توان یا پس از مدرسه جامع و یا پس از اتمام تحصیلات مقطع متوسطه در آن حضور یافت. مدارک کارآموزی دوره‌های مذکور به صورت روش جایگزین عرضه می‌شود.

تربیت و جذب معلم و آموزش و توسعه حرفه‌ای معلمان:

مسئولیت برگزاری دوره‌های آموزش معلمان مقاطع آموزشی راهنمایی و ابتدایی کشور فنلاند از کانون آموزش معلمان در سال ۱۹۷۱ به دانشگاه‌های کشور واگذار گردید. در اواخر دهه ۷۰ مطابق قوانین آموزشی کلیه مقاطع معلمان ابتدایی و متوسطه ملزم به اخذ مدرک علمی ارشد گردیدند.

دوره آموزش معلمان ۳ سال به طول می‌انجامد و زمان لازم جهت احراز معلمی ۵ سال است و معلمان فقط ۴ ساعت در روز را در کلاس‌های درس می‌گذرانند، و

دو ساعت در هفته را به عنوان "پیشرفت حرفه‌ای صرف می‌کنند.

معلمان مدارس ابتدایی بایستی دارای مدرک اصلی در رشته آموزش و مدرک فرعی در یک موضوع دیگری در طول تحصیل خود باشند. ولی معلمان دبیرستان باید دارای مدرک اصلی در موضوعی که قرار است تدریس کنند و مدرک فرعی در موضوع دیگری باشند (سهالبرگ، ۲۰۱۳). برای اینکه معلمان به‌خوبی آماده‌شده‌اند، آن‌ها از اختیار بیشتری برخوردار بوده و از تدریس لذت بیشتر می‌برند در روشی که احساس می‌کنند دانش‌آموزان بیشترین بهره را از آن می‌برند. این آزادی حرفه معلمی را در فنلاند لذت‌بخش کرده است، بنابراین، آن را به یکی از رضایت‌بخش‌ترین مشاغل در کشور تبدیل کرده است. علاوه بر این، حرفه تدریس بسیار محترم است، به میزانی که دانشجویان جوان امیدوارند که به این حوزه وارد شوند و اغلب آن را مهم‌تر از پزشکی و حقوق می‌پندارند (سهالبرگ، ۲۰۱۱). دانش مناسب یک معلم خوب: ۱- آموزش ۲- معلمی کردن ۳- حرفه‌ی معلمی

۴- دانشگاه تربیت معلم حرفه‌ای جمک در شهر جیواسکلا:

آموزش حرفه‌ای معلمان در دانشگاه علوم کاربردی جمک مدارک تحصیلی را برای

متقاضیان تدریس در فنلاند فراهم می‌کند. آموزش، و یا به جای آن، تسهیل یادگیری، یک انتخاب حرفه‌ای و جذاب برای حرفه‌ای‌ها از زمینه‌های مختلف تخصص است. موضوع‌های درسی در دانشکده آموزش و پرورش معلمان حرفه‌ای جمک طوری طراحی شده‌اند که نیازهای دانش‌آموزان بزرگسال را برآورده می‌کنند: شیوه مطالعه انعطاف‌پذیر است، از محیط یادگیری دیجیتال استفاده می‌شود و هر دانشجو می‌تواند مطالعات خود را به صورت جداگانه تطبیق دهد. تکمیل این برنامه انعطاف‌پذیر پس از دوره معمولاً ۱-۲ سال طول می‌کشد.

تحصیلات عالی بین المللی حرفه‌ای معلم

مطالعات شامل مبانی علوم آموزشی، مطالعات حرفه‌ای در آموزش و پرورش، تدریس دروس و سایر مطالعات، اعتباربخشی، کار کیفیت و بازخورد اعتباربخشی، پشتیبانی از خدمات برای دانشجویان، خدمات دانشجویی، مشاوره دانشجویی، بین‌المللی شدن در مطالعات، خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی، خدمات فناوری اطلاعات، انجمن دانشجویان دانشکده آموزش و پرورش معلمان جمک برنامه‌های آموزش معلمان، دوره‌های

آموزشی و خدمات آموزشی و همچنین فعالیت‌های پژوهشی، توسعه و نوآوری را فراهم می‌کند.

توسعه حرفه‌ای در قالب کارورزی تحقیقاتی

این برنامه با هدف معلمان، مدیران و مدیران از TVET (Technical and Vocational Education and Training) و موسسات آموزش عالی است. تمرکز اصلی توسعه مهارت‌های آموزشی و رهبری آموزشی معلمان و مدیران موسسات آموزشی است (TVET & HE). برنامه ۶ ماهه شامل سمینارها، کارگاه‌ها، تحقیقات مستقل، مشاهدات، و همچنین بازدید از سایر موسسات آموزشی است. شرکت‌کنندگان همچنین دارای کارگاه‌های مشترک با دانش آموزان از دانشکده آموزش و پرورش معلم حرفه‌ای جمک می‌باشند. این برنامه شامل جلسات بین معلمان فنلاندی و شرکت‌کنندگان در برنامه برای به اشتراک گذاشتن تجربیات است. در طول برنامه، شرکت‌کنندگان یک پروژه توسعه شخصی را از دیدگاه مربوط به کار خود انجام می‌دهند.

روش‌های آموزش و یادگیری مورد استفاده در برنامه، طیف گسترده‌ای از مهارت‌ها و روش‌های اعمال شده در سیستم آموزش و پرورش فنلاندی را مودل می‌کند. محیط‌های یادگیری مدرن و فن‌آوری یادگیری دیجیتال در طول مطالعات مورد استفاده خواهد بود. زبان آموزش انگلیسی است.

در طول برنامه شرکت‌کنندگان به مهارت‌های زیر دست می‌یابند:

- مهارت‌های به روز شده در یادگیری و آموزش و مهارت‌ها برای انتخاب و اعمال روش‌های متنوع آموزشی کاربردی و ارزیابی
- ظرفیت توسعه فعالیت‌های تحقیقاتی و توسعه مبتنی بر مدرسه و عمل در چارچوب مدرسه، کالج (TVET) و یا دانشگاه
- مهارت در رهبری آموزشی به سازمان‌های مدرسه و شبکه‌های آموزشی اعمال شده و به روز شده، افزایش ظرفیت همکاری با کارفرمایان و دیگر ذی‌نفعان و افزایش کارآفرینی و نوآوری

۲-۲-۲- دست‌آوردهای سفر:

نکات کلیدی که در خلال بازدیدها و برنامه‌ها دیدم:

۱- کار گروهی به معنای واقعی و عملی و حسن انجام کار و بسترسازی لازم برای عملیاتی نمودن برنامه‌ها و نظام آموزشی در عمل

۲- وارد نشدن در حوزه‌ی کار یکدیگر و هر کسی در زمینه تخصصی خود اظهار نظر می‌کرد

۳- اختصاص فضاهای مختلف به دانشجویان برای کار عملی و گروهی و حق انتخاب‌های مختلف برای فضا و شیوه‌ی عملکرد

۴- حفظ حریم‌های شخصی در فضاهای درسی و کاری و

۵- اختصاص بیشتر فضاها به دانشجو و همزمان استفاده اساتید و کارکنان از فضاها به طور مشترک و کسب اجازه از دانشجویان برای هر امری به جای بروکراسی و کاغذ بازی

۶- شروع کلاس‌ها بر اساس میل دانشجو ولی خط پایان یکسان و این برنامه در مدارس نیز اجرا می‌شود.

۷- بیشتر دروس مبتنی بر یادگیری مهارت‌ها و توانمندی‌های منطبق با عصر دیجیتال و آموزش بر خط و شبکه‌سازی

۸- ادامه و استمرار محیط امن و جذاب کلاسی تا دانشگاه

۹- تأکید بر کارآفرینی و ایجاد فضای کاری در دانشگاه و جذب بودجه و بازار کار

۱۰- ارائه بسته‌های آموزشی و تبدیل علم به ثروت از طریق ارائه بسته‌های آموزشی و جذب سرمایه و منابع مالی از اتحادیه اروپا

۱۱- برگزاری همه جانبه جشنواره‌ها و رویدادهای دانشجویی (جشن نوآوری) و ایجاد فضای نشاط دانشجویی

۱۲- ایجاد امکانات و حالات مختلف برای گذراندن واحدها (حضور، آنلاین و نیمه حضور، آوردن گواهینامه و تطبیق .....)

۱۳- طرح‌های استاد دانشجویی همزمان و یادگیری از طریق گروه‌های همتا

۱۴- در بخش آموزش زبان‌ها همکاری و همیاری دانشجویان در آموزش زبان‌های بومی به یکدیگر

۱۵- امکانات و تسهیلات فراوان برای دانشجویان و کارمندان در زمینه‌های ارتقا آموزشی

۱۶- به کارگیری افراد مجرب و باسابقه و قرار دادن در جایگاه‌های کلیدی

پیشنهادهای راهبردی در دانشگاه فرهنگیان:

۱- نهادینه نمودن و بهاگذاری ارزش‌ها و باورهای اسلامی، مذهبی و فرهنگی موجود و تأکید بر خود باوری

۲- ایجاد سایت تجارب بین‌المللی و جذب بازارهای بین‌المللی تحت عنوان سفیران تعلیم و تربیت

۳- تعامل بیشتر در قالب دوره‌های بین‌المللی و استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی

۴- بسترسازی برای تغییر در فضاهای آموزشی و حرکت به سمت ایجاد رفاه و امکانات بیشتر برای مقوله‌ی آموزش کار آفرین

۵- بسترسازی برای تغییر در واحدها و شیوه‌های ارائه آموزشی و استفاده از کلاس‌های آن لاین و هبرید (ترکیبی)

۶- بسترسازی و ایجاد فضای تغییر و پذیرش آن در ایجاد فضای عملگرایی

۷- تأسیس مؤسسات استانداردسازی: مؤسسات و نهادهایی که با مراکز اداره کننده تربیت معلم در کشور ارتباط مستقیم داشته باشند و برنامه‌های راهبردی ارائه نمایند.

Farhangian Teacher Education University(FTEU)

An In-house Publication
by the International Scientific Cooperation Unit (ISCU)
Issues 11-12 ,Spring & Summer 2019

Email: international@cfu.ac.ir